

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS POIKKEUSLUVAN TAI ALUEELLISEN KIINTIÖN NOJALLA SALLITTAVASTA KARHUN METSÄSTYKSESTÄ METSÄSTYSVUONNA 2018–2019

Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa esitetään suurimmat sallitut saalismäärät karhun rauhoituksesta poikkeamiseksi koko Suomeen sekä aluerajoitus, joka perustuu metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 8 pykälän 2 momenttiin, jonka mukaan karhun poronhoitoalueella tapahtuvaa metsästystä varten maa- ja metsätalousministeriö määrää erikseen kiintiöt itäiselle poronhoitoalueelle sekä läntiselle poronhoitoalueelle.

Asetuksessa suurimmaksi sallituksi saalismääräksi koko maan osalta esitetään **355**. Määrää nostettiin lausuntokierroksen perusteella poronhoitoalueelle **10** yksilöllä. Edellisen vuoden metsästyskiintiö oli 255. Kiintiö nousisi siten 100 karhulla. Suurimman sallitun pyyntimäärän noston tavoitteena on vakiinnuttaa kasvussa olevan karhukannan koko sekä huomioida aiempaa paremmin karhun aiheuttamat vahingot ja vaikutus paikalliselle hirvieläinkannalle. Lupamäärän lisäämisellä ei arvioida olevan vaikutusta karhukannan elinvoimaisuuteen Suomessa.

Kiintiöt alueittain olisivat seuraavat (suluissa edellinen vuosi). Koko Suomen verotusprosentiksi esitetään 16,1 % (12,5%). Asetuksessa esitetään, että metsästysvuonna 2018–2019 poronhoitoalueella verotus olisi **95** (85), muun Suomen alueella **260** (170). Poronhoitoalueen verotusprosentiksi esitetään 27,5 % (24,6). Muun Suomen alueen verotusprosentti olisi mahdollisesti toteutuessaan 14 % (10).

Luonnonvarakeskuksen (Luke) 27.3.2018 arvion¹ mukaan kevään pentutuotto huomioiden vuoden 2018 karhujen lukumäärän arvioidaan olevan **2130–2260** yksilöä. Vuonna 2017 luku oli 1980–2100 ja 2016 1 720–1 840. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kanta olisi vuodessa kasvanut 160 yksilöllä edelliseen vuoteen nähden vaan kanta-arvio on tarkentunut Tassu-havaintojen perustella. Luvut eivät siten ole absoluuttinen tieto karhujen määrästä vaan arvio karhukannasta. Erillisiä pentueita arvioitiin olevan **201–232**, mikä on 7 % enemmän kuin edellisenä vuonna (187–216). Vuonna 2016 erillisiä pentueita oli 163–187.

Uudessa kanta-arviossa karhukanta on hieman runsastunut verrattuna edellisen vuoden vastaavaan arvioon. Yksilömäärissä tapahtui kasvua lähinnä itäisessä Suomessa ja siellä etenkin vakiintuneen kannan hoitoalueella. Runsastuminen näkyi selvimmin Kaakkois-Suomen riistakeskuksen aluetuomiston alueella. Muualla muutokset ovat vähäisempiä.

Viime vuoden asetuksen tapaan ei ole tarpeen säätää tarkempia aluerajoituksia eri kannanhoitoalueille, sillä Suomen karhukannan hoitosuunnitelman päivitetty luonnos on viimeisteltävänä. Uudessa hoitosuunnitelmassa Suomi jaetaan karhukannan hoidossa kahteen kannanhoidon suuralueeseen,

¹ http://riistahavainnot.fi/suurpedot/suurpetotutkimus/wp-content/uploads/sites/4/2018/03/Suomen_karhukannan_tila_ja_pentuetuotto_2017.pdf

joita ovat poronhoitoalue ja muu Suomi. Muu Suomi käsittää kannanhoitoalueet vakiintuneen kannan hoitoalue, levittäytymisvyöhyke ja kehittyvän kannan hoitoalue. Ennakoiden kannanhoidon aluejako, maa- ja metsätalousministeriö jättää Suomen riistakeskuksen harkintaan poikkeuslupien tarkemman kohdentamisen. Ministeriö pitää tärkeänä, että kannanhoidollisten poikkeuslupien päätösharkinnassa voitaisiin huomioida karhujen aiheuttamia vahinkoja ja ongelmia nykyistä paremmin ja joustavammin. Vapaampi kohdentaminen tuo joustavuutta mm. eri kannanhoitoalueiden rajoilla olevien yhteislupien tarkoituksenmukaisempaan hyödyntämiseen.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo erityisesti, että karhun poikkeuslupien kohdentamisessa tulee huomioida eri alueiden vahinkokehityksen lisäksi myös alueen hirvieläinkantojen tila suhteessa karhukantaan etenkin Pohjois-Karjalassa. Huomiota tulee edelleen keskittää myös metsäpeurakannan turvaamiseen Suomenselällä ja Kainuussa. Metsäpeuran huomioiminen luvituksessa parantaa myös käynnissä olevan useampivuotisen Metsäpeura -Life -hankkeen onnistumisen mahdollisuuksia. Hankkeen budjetti on 5,16 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoittama osuus on 3,05 miljoonaa euroa (60%). Maa- ja metsätalousministeriö osallistuu hankkeeseen 1,32 miljoonan euron osuudella.²

Karhu kuuluu luontodirektiivin IV liitteeseen eli on tiukasti suojeltu laji. Suomen karhukanta on kuitenkin riittävän suurella tasolla, jotta sitä voidaan säädellä luontodirektiivin sallimalla ns. kannanhoidollisella metsästyksellä. Ministeriön tavoitteena on vakiinnuttaa kanta poronhoitoalueen ulkopuolella nykyiselle tasolle, mutta pyrkiä saamaan karhukanta leviämään laajemmalle alueelle. Poronhoitoalueella tavoitteena on vähentää karhun aiheuttamia vahinkoja.

Maa- ja metsätalousministeriö pyrkii asetuksen avulla säätelemään karhun metsästystä karhukannan hoitosuunnitelman tavoitteiden mukaisesti niin, että karhuja esiintyy tasaisemmin sopivissa elinympäristöissä koko maassa.

1 Nykytila

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien ja 41 a §:n 4 momentissa tarkoitetun kiintiön nojalla (sellaisina kuin ne ovat laissa 159/2011) pyydetävän saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Ministeriöllä on siten toimivalta rajoittaa poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin määrää ja aluetta.

Metsästyslain 41 §:n mukaiset poikkeusluvut myöntää Suomen riistakeskus. Riistahallintolain (158/2011) 2 §:n mukaan Suomen riistakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin kuuluvat metsästyslaissa säädetyt tehtävät. Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jossa edellä mainittujen kaltaiset julkiset hallintotehtävät tehdään rikosoikeudellisella virkavastuulla. Riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö. Poikkeuslupiin liittyvä Suomen riistakeskuksen harkintavalta on myös hyvin pitkälle sidottua harkintaa, jota rajaavat Euroopan unionin luonto- ja lintudirektiivit. Suomen riistakeskuksen luvat koskevat lisäksi yksittäistä eläintä tai eläimiä. Riistakeskuksen

² <https://riista.fi/metsapeuroja-aletaan-palauttaa-luontoon-laajalla-hankkeella/>

harkintaa rajaa myös tämä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määräämä suurin sallittu saalismäärä ja aluetta koskeva rajoitus. Suomen riistakeskus ei voi poiketa näistä määristä tai myöntää poikkeuslupia asetuksessa mainitun alueen ulkopuolelle.

Myöntämisperusteet on säädetty EU:n neuvoston direktiiveissä, ja niillä on siten olemassa tietty tulokintasisältö, joka on muotoutunut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisujen sekä luontodirektiivin tiukkaa suojelua koskevan ohjeasiakirjan kautta. Erityisenä edellytyksenä on kaikissa tapauksissa se, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole.

Karhu kuuluu luontodirektiivin IV liitteen ns. tiukasti suojeltuihin lajeihin. Luontodirektiivin 12 artikla edellyttää, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet näiden lajien tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi ja kiellettävä mm. kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen ja tappaminen. EU:n jäsenenä Suomi on velvollinen saattamaan yhteisöoikeuden säännökset voimaan ja noudattamaan niissä asetettuja tavoitteita suotuisan suojelun tason säilyttämiseksi. Metsästyslain 37 §:n 3 momentin mukaan karhu on aina rauhoitettu.

Luontodirektiivi sallii kuitenkin poikkeamisen tiukasta suojelujärjestelmästä. Direktiivin 16 artiklassa säädetään tarkemmin niistä yksityiskohdista, joita suojelusta poikkeamisessa on sovellettava. Suojelusta poikkeaminen on mahdollista, mikäli toimenpiteelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua eikä poikkeaminen heikennä lajin suojelutasoa. Tämän lisäksi poikkeamisen on täytettävä yksi erityisistä poikkeamisperusteista, esim. erityisen merkittävien vahinkojen estäminen tai ns. kannanhoidolliset perusteet. Luontodirektiivissä ei ole erityisiä vuodenaikaan sidottuja rajoitteita poikkeamiselle, joten poikkeaminen näiden lajien suojelusta on siten mahdollista myös keväällä. Luontodirektiivi kuitenkin edellyttää kansallisen viranomaisen tapauskohtaista harkintaa.

Suomi on pannut täytäntöön luontodirektiivin 16 artiklan poikkeussäätelyn metsästyslailla. 1.3.2011 lukien sääntely on metsästyslain 41 sekä 41 a §:ssä. Poikkeuslupa karhun metsästämiseksi voidaan myöntää erityisenä vahinkoperusteisena poikkeusluvana. Poikkeamisella pyritään esimerkiksi estämään merkittäviä vahinkoja tai turvaamaan ihmisten turvallisuutta. Poikkeaminen ei saa kuitenkaan heikentää lajin suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista ja poikkeaminen on mahdollista vain, jos ei ole muuta tyydyttävää keinoa ratkaista karhun aiheuttamaa ongelmaa. On kuitenkin huomattava, että tämän lisäksi suurpetoja voidaan metsästä myös silloin, kun ne eivät ole aiheuttaneet vahinkoa. Tällaiset kannanhoidollisella perusteella myönnettävät luvat ovat tarpeen kannan säätelmiseksi ja eläinten arkuuden säilyttämiseksi. Kannanhoidollisista poikkeusluvista säädetään metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa, jossa todetaan, että karhua koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi. Poronhoitoalueen alueellisesta kiintiöstä säädetään metsästyslain 41 a §:n 4 momentissa.

Valtioneuvoston asetuksessa metsästyslaissa säädetyistä poikkeuksista (452/2013) on säädetty poikkeuslupien hakemisesta, poikkeamisen edellytysten arvioinnista, kannanhoidollisen metsästyksen ajoista, lupamääräyksistä, saaliin ilmoittamisvelvollisuudesta sekä karhun kiintiömetsästyksestä poronhoitoalueella. Asetuksen 3 §:n mukaan karhun kannanhoidollisia poikkeuslupia voidaan myöntää aikavälillä 20.8.–31.10.

2 Raportti kannanhoidollisen karhunmetsästyksen tuloksesta 20.8.-31.10.2017 (Suomen riistakeskuksen raportti 7.11.2017, Drno 1805/04.04.04.00/2017) (tiivistelmä)

2.1. Karhusaalis poronhoitoalueella

Poronhoitoalueella kaadettiin 20.8.–31.10.2017 välisenä aikana yhteensä 68 karhua, joista 60 itäiseltä ja kahdeksan läntiseltä kiintiöalueelta. Koska itäisen kiintiöalueen kiintiö oli enintään 60 karhua ja läntisen 25 karhua (MMM asetus 496/2017, 2 §), ja itäisen alueen kiintiö täyttyi 21.10.2017, karhunmetsästyksen poronhoitoalueen itäisellä kiintiöalueella keskeytettiin poikkeusluvista annetun asetuksen 8 §:n 4 momentin mukaisesti 21.10.2017. Lääntisen kiintiöalueen karhunmetsästystä ei tarvinnut keskeyttää.

Määräys keskeyttämisestä julkaistiin välittömästi riistakeskuksen nettisivuilla uutisena sekä kiintiön nollautumisena etusivun kiintiöseurannassa ja karhusaalis seurantasivulla. Uutinen jaettiin myös riistakeskuksen sosiaaliseen mediaan. Lisäksi toimitettiin poronhoitoalueen tiedotusvälineille tiedote itäisen kiintiöalueen metsästyksen lopettamisesta. Uutinen itäisen kiintiön täyttymisestä julkaistiin nopeasti mm. eri medioiden nettisivuilla.

Eniten karhuja saatiin poronhoitoalueella saaliksi kunnittain tarkasteltaessa Suomussalmella, jossa kaadettiin yhteensä 24 karhua (7 naarasta ja 17 urosta). Kuusamossa kaadettiin 15 (6N/9U) ja Sallassa 10 (4N/6U) karhua. Seuraavaksi eniten karhuja kaadettiin Inarissa (5), Hyrynsalmella (4), Sodankylässä (3), Savukoskella (2) ja Taivalkoskella (2). Pelkosenniemiellä, Posiolla ja Pudasjärvellä kaadettiin yksi karhu kussakin. Poronhoitoalueen karhuista kaadettiin Lapin alueella 22 (vuotta aiemmin 41), Oulun alueella 18 (8) ja Kainuun alueella 28 (20). Saalis oli selvästi edellisvuotta urosvoittoisempi (urososuus 71 %; v. 2016: 58 %). Lääntisen poronhoitoalueen urososuus oli 88 % (v. 2016: 73 % ja itäisen 68 % (v. 2016: 54 %).

2.2. Karhusaalis muun Suomen alueella kannanhoitoalueilla

Suomen riistakeskukselta haettiin 44 hakemuksella poikkeuslupia yhteensä 259 karhun metsästämiseen poronhoitoalueen eteläpuoleisella muun Suomen kannanhoitoalueella. Myönteinen päätös annettiin 40 hakemukseen ja yhteensä 170 karhun kaatamiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (496/2017) poikkeuslupan ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavasta karhun metsästyksestä metsästysvuonna 2017–2018 suurimmaksi sallituksi saaliiksi asetettiin enintään 255 yksilöä, joista asetuksen 2 §:n mukaisesti poronhoitoaluetta koskeva kiintiö oli 85 yksilöä. Näin ollen poronhoitoalueen eteläpuoleiselle alueelle voitiin myöntää karhujen metsästämiseen enintään 170 kannanhoidollista poikkeuslupaa.

Suomen riistakeskuksen aluetoimistot myönsivät poikkeusluvut yhteensä 170 karhun pyydystämiseen. Saaliiksi saatiin yhteensä 164 karhua, joista suuri osa (87 karhua) kohdentui Pohjois-Karjalan alueelle. Yhteensä koko Suomessa (poronhoitoalue mukaan lukien) kaadettiin kannanhoidollisessa metsästyksessä syksyn 2017 aikana 232 karhua.

Yksityiskohtainen tilasto poronhoitoalueen eteläpuolen karhusaaliista sisältäen kaadetun karhun sukupuolen, painon, pyyntiajankohdan ja pyyntipaikkatiedon on esitetty liitteessä 3 (Karhusaalis kannanhoidollisilla poikkeusluvilla). Saaliiksi saatujen karhujen kaatopaikat on esitetty myös Riistavahinkorekisteristä haetulla kartalla liitteessä 4.

3 Suurimmat sallitut saalismäärät ja muut rajoitukset metsästysvuodelle 2018–2019

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa esitetään suurimmat sallitut saalismäärät karhulle sekä eräitä aluerajoituksia, jotka perustuvat aiemmasta poiketen vain valtioneuvoston asetukseen metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista (452/2013) 8 pykälän 2 momenttiin, jonka mukaan karhun poronhoitoalueella tapahtuvaa metsästystä varten maa- ja metsätalousministeriö määrää erikseen kiintiöt itäiselle poronhoitoalueelle sekä läntiselle poronhoitoalueelle.

2.1 Suurimmat sallitut saalismäärät

Maa- ja metsätalousministeriö käyttää karhukannan säätelyssä verotusennusteita. Verotusennuste on laadittu erikseen poronhoitoalueelle ja sen ulkopuolelle, koska verotusennuste soveltuu poronhoitoalueelle huonosti ja vahinkokehitys on joka tapauksessa määräävässä asemassa verotusta suunniteltaessa.

Karhunmetsästys: myönnetyt poikkeusluvut Suomessa metsästysvuodesta 2004-2005 alkaen (=metsästysvuosittaiset lupamäärät)						
Metsästysvuosi	Poronhoitoalue				Muun Suomen poikkeusluvut	
	Kiintiömetsästyksen kiintiö**			Vahinkoperusteiset	Kannanhoidolliset	Vahinkoperusteiset
	Läntinen	Itäinen	Yht.	Yht.	Yht.	Yht.
2004-2005	7	20	27	2	49	1
2005-2006	7	17	24	4	51	1
2006-2007	6	17	23	1	57	0
2007-2008	8	26	34	3	55	2
2008-2009	6	20	26	0	60	1
2009-2010	12	30	42	0	90	0
2010-2011	15	45	60	3	127	0
2011-2012	15	45	60	6	177	6
2012-2013	10	30	40	3	81	3
2013-2014	12	30	42	6	90	4
2014-2015	12	30	42	5	73	0
2015-2016	15	37	52	4	81	1
2016-2017	15	55	70	12	113	4
2017-2018*	25	60	85	1	170	0

* tilanne 11.5.2018

** poronhoitoalueella ei ole erillisiä poikkeuslupia, vaan karhua metsästetään läntisen ja itäisen kiintiön mukaisesti keskeytymetsästyksenä

18.5.2018

© Suomen riistakeskus

12

Taulukko 1. Suomen riistakeskus/JHT-raportointi/18.5.2018

Asetuksessa esitetään suurimmaksi sallituksi saalismääräksi **355** karhuyksilöä. Määrä on 100 yksilöä enemmän kuin viime vuonna. Poronhoitoalueen kiintiö nousee viime vuodesta 10 yksilöllä, mutta läntisen poronhoitoalueen kiintiöstä on ohjattu itäiselle poronhoitoalueelle 5 yksilöä lisää, koska läntisellä alueelta kiintiö jäi kauas (8/25) enimmäismäärästä, kun taas itäisellä kiintiö täyttyi ennen metsästysajan päättymistä. Itäiselle poronhoitoalueelle esitetään 75 (+15) kiintiötä ja läntiselle 20 (-5) kiintiötä. Poronhoitoalueella metsästys tapahtuu pääosin alueelliseen kiintiöön perustuvana keskeytymetsästyksenä. Porotalouden kokemien menetysten pitäminen kohtuullisena edellyttää joustavuutta poronhoitoalueen karhukannan säätelyssä, sillä karhun aiheuttamista vasatappioista tulee esiin vain pieni murto-osa.

Poronhoitoalueella ongelmana on havainnoitsijaverkoston harvuus ja siitä johtuva havaintojen pieni määrä. Tämän takia poronhoitoalueen kanta-arvioon liittyy muuta maata enemmän epävarmuustekijöitä. Poronhoitoalueen karhukanta on havaintojen perusteella runsain alueen eteläosissa, itäisen valtakunnanrajan tuntumassa. Tästä syystä poronhoitoalueella metsästyksen mitoituksessa seurataan karhun aiheuttamien vahinkojen kehittymistä.

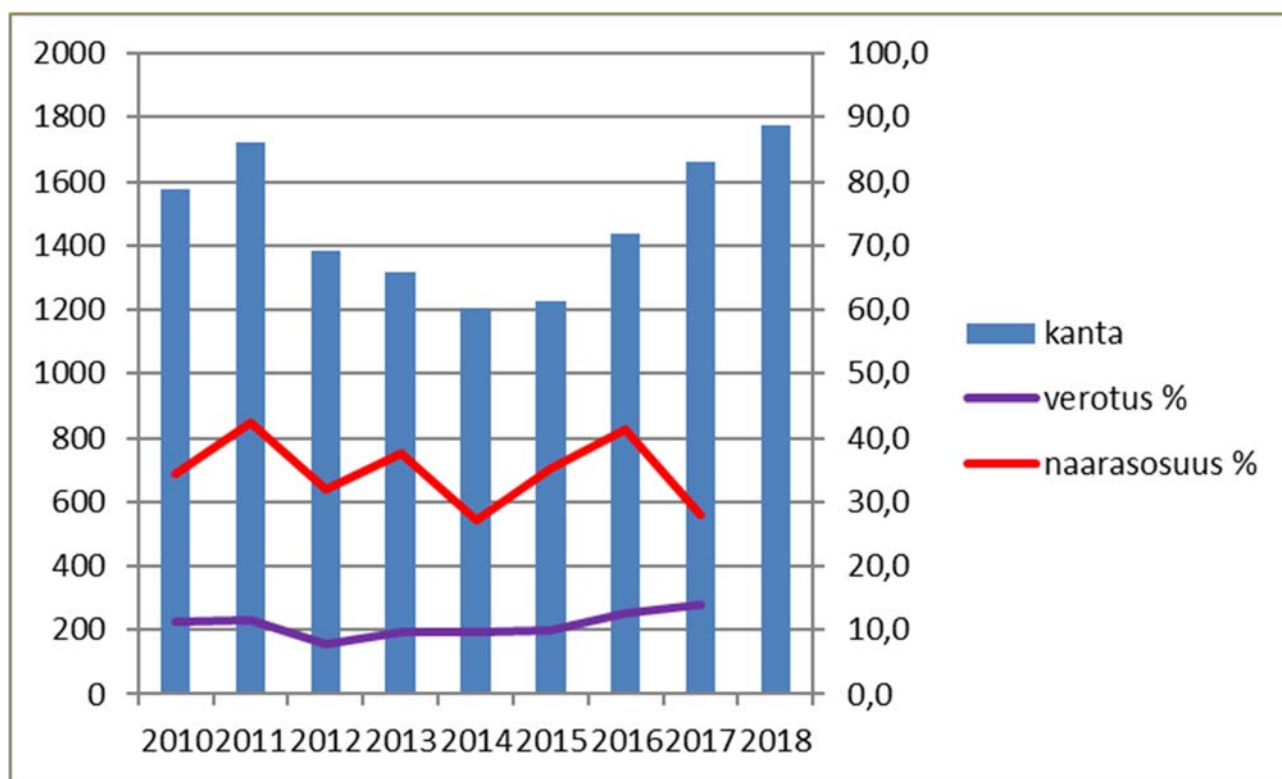
Poronhoitoalueen ulkopuolella muualla Suomessa saisi metsästää 260 karhua eli 90 karhua enemmän kuin edellisenä vuonna.

Taulukko 2. Metsästysvuoden 2018–2019 suurimmat sallitut saalismäärät suhteessa aiempiin

	Suurin sallittu saalismäärä 2018–2019 (suluissa muutos edellisvuoteen)	Saalis 2017–2018	Suurin sallittu saalismäärä 2017–2018	Saalis 2016–2017	Suurin sallittu saalismäärä 2016–2017	Saalis 2015–2016	Suurin sallittu saalismäärä 2015–2016
Poronhoitoalueen alueellinen kiintiö							
- itäinen poronhoitoalue	75 (+15)	60	60	54	55	38	37
- läntinen poronhoitoalue	20 (-5)	8	25	15	15	12	15
Vakiintuneen kannan hoitoalue	260 (+90)	164	170	77	77	51	53
Levittäytymisvyöhyke				23	23	12	15
Kehittyvän kannan hoitoalue				10	13	9	13
Vahinkoperustekiintiö	ei aseteta		ei aseteta		ei aseteta		ei aseteta
Yhteensä	355 (+100)	232	255	179	183	123	133

Toteutuessaan koko Suomen kiintiö olisi siten 16,1 % (2017 12,5) arvioidusta karhujen kokonaismäärästä laskettuna (koko maan keskiarvo 2199), jossa viime kevään pentutuotto (424) on huomioitu. Poronhoitoalueen verotusprosentti olisi noin 27,5 %. Muun Suomen verotusprosentti olisi toteutuessaan 14 %.

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena oli 2010-luvun alussa pysäyttää karhukannan voimakas kasvu. Tässä on onnistuttu, ja kanta kääntyi laskuun. Viime vuosien aikana ministeriön tavoitteena on ollut huolehtia, että karhukanta vakiintuu. Tällä hetkellä kanta näyttäisi selkeästi nousevan, mikä edellyttää kiintiön selkeää nostamista, mikäli pyritään saamaan vakaa kanta. Metsästyksellä pyritään lisäksi huolehtimaan karhukannan tasaisesta jakaantumisesta Suomessa poronhoitoalueen ulkopuolella. Karhujen määrää voidaan Suomessa kasvattaa nykyisestä vielä laajoilla alueilla, jossa on karhuille hyvin soveltuvia, ihmistoiminnasta rauhallisia elinympäristöjä. Erityisesti eteläisessä ja läntisessä Suomessa kannan kasvun ja kehittämisen rajoitteena ovat karhuille hyvin soveltuvien elinympäristöjen vähäisempi määrä, korkeampi väestön tiheys ja elinkeinotoiminta.

Kuva 1. Naarasosuuden kehittyminen verotuksessa koko maan osalta (huom. pentutuotto ei mukana). Lähde: Suomen riistakeskus.

Suomen karhukantaan vaikuttaa tulomuutto Venäjältä, missä kannantiheys on suurempi kuin Suomessa. Tulomuuton seurauksena kannan geneettinen monimuotoisuus on kasvanut nopeasti 1990-luvun puolessavälissä alkaneella tarkastelujaksolla poronhoitoalueen ulkopuolella. Tulomuutto heijastuu myös saaliin ikä- ja sukupuolijakaumaan: esimerkiksi Ruotsin karhusaaliin rakenteeseen verrattuna saaliissa on huomattavasti suurempi osuus vaellusiässä (1–4 v.) olevia nuoria uroksia. Suurimmillaan (82 %) tämän ikäisten urosten osuus saaliissa on ollut läntisellä poronhoitoalueella. Vuosien 1996–2013 karhusaaliista (928 ikämääritettyä yksilöä) oli aikuisia (>4 v.) vain 36,6 %. Aikuisten suhteellista osuutta pienentäneen tulomuuton ohella se, että huomattava osa itäisen Suomen aikuisista uroksista siirtyy Venäjän puolelle ennen metsästyskauden alkua. Urosvoittoinen (63 %) ja nuori karhusaalis on vastaavasti merkinnyt sitä, että karhukannan lisääntymistuloksen kannalta avainasemassa olevien aikuisten naaraiden metsästyskuolleisuus on ollut pienempää.³

Jotta karhukannan metsästys on jatkossakin ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä, maaja metsätalousministeriö esittää, että suurinta sallittua saalismäärää nostetaan tulevalle metsästysvuodelle. Kannanhoidollinen metsästys olisi viime vuoden tapaan sallittua koko Suomen alueella. Suomen riistakeskuksella on viime vuoden tapaan suhteellisen laaja vapaus suunnata poikkeuslupia haalamallaan tavalla, sillä kannanhoitoaluejakoa ei sisälly asetuksen muun Suomen osalta. Tämä enna-

³ Kojola & Heikkinen 2015: Karhuja Venäjältä. – Metsästäjä 64 (4): 50-51. http://www.lehtiluukku.fi/lehti/metsastaja/_read/4-2015/83475.html

koi tulevan karhukannan hoitosuunnitelman aluejakoa, mutta myös helpottaa lupien hakua ja käytännön metsästystä etenkin yhteislupien osalta, jotka ovat maantieteellisesti olleen kahden kannanhoitoalueen alueella. Suomen riistakeskuksen on edelleen syytä suunnata poikkeuslupia karhun metsäpeuraan kohdistaman saalistuksen vaikutuksen vähentämiseen niin Suomenselän kuin Kainuun osapopulaatioissa. Tämä parantaa osaltaan metsäpeura Life -hankkeen onnistumisen edellytyksiä.

Erityisesti ministeriö katsoo, että karhun poikkeuslupien kohdentamisessa tulee huomioida eri alueiden vahinkokehityksen lisäksi myös alueen hirvieläinkantojen tila suhteessa karhukantaan.

2.2 Alueelliset rajoitukset

Asetuksessa ei aseteta alueellisia rajoituksia kannanhoidolliseen metsästykseseen muutoin kuin poronhoitoalueella. Alueellinen rajoitus perustuu metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 8 pykälän 2 momenttiin, jonka mukaan karhun poronhoitoalueella tapahtuvaa metsästystä varten maa- ja metsätalousministeriö määrää erikseen kiintiöt itäiselle poronhoitoalueelle sekä läntiselle poronhoitoalueelle. Hoitosuunnitelmien toimenpiteiden toteuttamiseksi metsästyksellä pyritään edelleen vähentämään karhun aiheuttamia vahinkoja erityisesti poronhoitoalueella. Muualla Suomessa verotusta lisätään kannan vahvistumisen johdosta (7 % kasvua verrattuna edellisen vuoden arvioon). Tällä on tarkoitus rajoittaa kannan kasvuvauhtia. Sosiaalisen kestävyyskannalta karhu on haastava suuren kokonsa ja sen myötä aiheuttamansa pelon ja turvattomuuden tunteen kautta. Karhun kohdalla ihmiset kokevat omistajuutta aivan toisella tavalla kuin muiden suurpetojen osalta. Karhu on merkittävä saalis, ja sen metsästykseseen liittyy vuosisataisia perinteitä. Karhun alueellinen ja paikallinen omistajuus näkyy tilanteessa, jossa vakiintuneen kannan alueella ei ole haluttu käyttää kaikkia mahdollisia kannanhoidollisia poikkeuslupia.⁴

Karhun aiheuttamia sosiaalisia vaikutuksia on kuvattu Ruralia-instituutin julkaisussa Kansalaisten karhukannat⁵, jossa kuvataan painotetusti karhukannan ydinalueilta mutta myös muualta maasta kerätty noin tuhannen ihmisen näkemyksiin ja kannanottoihin perustuva aineisto.

2.3 Erityistä

Suurin sallittu saalismäärä ei ole määrä, joka tulisi saavuttaa, vaan se asettaa Suomen riistakeskuksen lupaharkinnalle poikkeuslupien nojalla saaliiksi saatavien karhujen määrää koskevan rajoituksen. Suomen riistakeskuksen tulee tapauskohtaisesti ennen päätöksen tekemistä harkita vielä erikseen, onko muuta tyydyttävää ratkaisua ja haittaako metsästys suotuisan suojelutason säilyttämistä. Harkintavaltaa rajaavat myös luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivissä 92/43/ETY, jäljempänä luontodirektiivi, mainitut myöntämisperusteet ja niiden tulkintasisältö, joka on muotoutunut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisujen sekä luontodirektiivin tiukkaa suojelua koskevan ohjeasiakirjan⁶ kautta.

Suomen riistakeskuksen tulee myös poikkeuslupa-asetuksen mukaisesti selvittää metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 1–3 kohdan tapauksessa poikkeuslupan (ns. vahinkoperusteiset poikkeusluvut) kohteena olevan riistaeläimen kanta alueella, yksilön käyttäytyminen haetulla alueella, mahdolliset

⁴ Pohja-Mykrä Mari & Kurki Sami: Kansallisen suurpetopolitiikan kehittämisarviointi. Ruralia-instituutti. Helsingin yliopisto 2013. http://www.mmm.fi/attachments/kalariistajaporot/6M0TSvCqZ/Suurpetopolitiikan_kehittamisarviointi.pdf

⁵ <http://www.helsinki.fi/ruralia/julkaisut/pdf/Julkaisu6.pdf>

⁶ http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/guidance/index_en.htm

viranomaisten saamat ilmoitukset ja toimenpiteet ongelmista sekä toimenpiteet, jotka poikkeuslupan sijasta voitaisiin toteuttaa. Tämä Suomen riistakeskuksen täytyy todentaa erikseen jokaisen lupahakemuksen kohdalla sekä lisäksi dokumentoida tarkasti poikkeuslupapäätökseen kaikki luontodirektiivin 16 artiklan 3 kohdassa mainitut yksityiskohtaiset muotovaatimukset, jotta luontodirektiivin jäsenvaltioille asettamat velvoitteet raportoinnista voidaan täyttää.

Asetuksessa ei kuitenkaan rajoiteta metsästyslain 41 a §:n 1 momentin mukaisten vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämistä, vaan asetus koskee vain ns. kannanhoidollista metsästystä ja poronhoitoalueen ns. keskeytysmetsästyksen mitoittamista. Vahinkoperusteisia lupia ei ole viime vuosina haettu kuin muutamia erittäin merkittäviä porovahinkoja aiheuttaneille karhuille. Vahinkoperusteisia lupia arvioidaan edelleen haettavan ja käytettävän niin vähän, ettei tätä ole tarpeen asetuksella erikseen säännellä. Lupia tulee voida myöntää aina, mikäli kriteerit täyttyvät. Myönnettyt vahinkoperusteiset luvat eivät vähennä kannanhoidollisten lupien määrää.

Aiemmin Suomen riistakeskus pystyi myöntämään poikkeuslupan vain suurpedon tappamiseksi tai pyydystämiseksi ja vain poliisilla oli oikeus karkottaa riistaeläin. Metsästyslain 41 § on muutettu ja 1.8.2017 alkaen Suomen riistakeskuksella on toimivalta myöntää poikkeuslupa myös suurpedon häirintään.

Selvyydeksi todettakoon vielä, että vahinkoperusteisten lupien lisäksi myöskään metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisia lupia ei ole kuitenkaan tarkoitus lukea 1 §:ssä säädettyyn suurimpaan saalismäärään. Vaikka asetuksella tarkoitettaneen otsikon mukaisesti poikkeusluvilla sallittavaa *metsästystä*, myönnetään myös tutkimusperusteiset luvat 41 a §:n perusteella. Lähtökohtaisesti tutkimusluvilla pyydetty eläin lähes poikkeuksetta kuitenkin vapautetaan merkitsemisen tai GSM/GPS-pannan asettamisen jälkeen elävänä takaisin luontoon, joten niitä ei ole syytä vähentää poikkeusluvilla metsästettävien yksilöiden enimmäismäärästä.

4 Esityksen vaikutukset

Maa- ja metsätalousministeriö pyrkii asetuksella purkamaan karhukannasta johtuvaa painetta ottamalla ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset tekijät tasavertaisina huomioon niin tavoiteasettelussa kuin toiminnassakin, koska nämä kolme näkökulmaa ovat selkeässä riippuvuussuhteessa toisiinsa. Asetuksella rajoitetaan karhun metsästystä karhukannan hoitosuunnitelman tavoitteiden mukaisesti niin, että karhuja esiintyy tasaisemmin sopivissa elinympäristöissä koko maassa. Tämä tarkoittaa käytännössä nykyistä tasaisempaa karhukannan levinneisyyttä, jolloin millekään alueelle ei aiheudu kohtuutonta painetta ylitiheän karhukannan johdosta. Tasaisempi levinneisyys toteutuu synnyinsijoiltaan lähtevien yksilöiden levittäytyessä uusille alueille, kun levittäytyminen mahdollistetaan kannanhoidollisin toimenpitein. Kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään säätelemään karhukannan kasvua karhukannan hoitosuunnitelman tavoitteiden mukaisesti ja vähentämään karhujen aiheuttamia vahinkoja ja konflikteja.

Karhun aiheuttamista vahingoista suurin osa aiheutuu porotaloudelle poronhoitoalueella (kuvat 6-14). Karhun tappamia poroja ilmoitettiin löydettyksi vuonna 2017 selvästi enemmän kuin edellisenä, yhteensä 886 (681)⁷ kappaletta, mikä vastaa laskennallisesti arviolta 2 015 000 euron (1 564 000) korvaussummaa (taulukko 3). Määrä on suuri, mutta koko porovahinkokertymästä karhun aiheuttamat porovahingot ovat kuitenkin alle 17 %.

⁷ Suluisa vuoden 2016 luvut.

Vuonna 2017 karhut aiheuttivat 155 kpl (160) riistavahinkolain (105/2009) nojalla korvattavia kotieläinvahinkotapauksia yhteensä noin 183 000 euron (188 000) arvosta, josta mehiläisvahinkotapauksia oli 106 kpl (103), arvoltaan yhteensä noin 124 000 euroa (104 000), lammasvahinkotapauksia 33 kpl (46), arvoltaan yhteensä noin 30 000 euroa (59 000), koiravahinkotapauksia ei yhtään (4), nautavahinkotapauksia 5 kpl (1), arvoltaan 4400 euroa (590). Maatalousvahinkotapauksia karhut aiheuttivat lukumäärällisesti poikkeuksellisen paljon 218 kpl (153), arvoltaan 124 000 euroa (93 000). Osa-syynä saattaa olla, että viljaa jäi korjaamatta poikkeuksellisen paljon erityisesti Itä-Suomessa. Yhteensä karhun 280 000 aiheuttamat vahingot kotieläimille, viljelyksille ja mehiläistaloudelle olivat noin 366 000 euroa (254 000). Tässä nousua edellisvuoteen tuli siis 112 000 euroa. Tavoitteena on, että esityksen mukaisella metsästyksen rajoittamisella karhukanta koko maan mittakaavassa säilyy elinvoimaisena, karhun läsnäolosta aiheutuvat haitat minimoidaan ja karhukanta pidetään ihmisarvokana.

Karhun aiheuttamat korvatut poro-, koira- ja kotieläinvahingot 2010-17								
Vahinkotapauksien / eläinten kpl määrä	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Porovahingot	579	594	584	588	661	723	584	884
Koiravahingot	1	2	2	2	1	1	4	
Lammasvahingot	23/23	28/97	38/92	27/122	29/103	37/127	46/142	33/79
Nautavahingot	7	0	3/4	3/4	5/11	1	1	5/6
Hevosvahingot					3	1		
Muut kotieläinvahingot					1			1
Muu eläinten pitoon kohdistuva	1		1	2	1		1	1
Muu eloton irtaimisto	6	15	8	1	2	3	5	9
Peltovahingot	109	128	128	81	83	120	149	218
Mehiläisvahingot	70	118	80	80	182	160	103	106
<i>(esim. 18/18+ tarkoittaa, että 18 korvattavaksi hyväksytyssä tapauksessa on kuollut/vahingoittunut yli 18 eläintä; kaikissa tapauksissa eläinten tarkkaa lukumäärää ei ole kirjattu kunnissa eivätkä ne siten löydy riistavahinkorekisterin tietokannasta)</i>								
Karhuvahinkojen euromääräiset korvaukset	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Porovahingot (käytetty 2016 keskim. 2280€/poro)	744015	886 842	807 672	876 120	1 088 006	1 236 330	1 564 080	2015520
Koiravahingot	2 472	3 849	15 000	11 850	2 000	1 415	18498	
Lammasvahingot	53 538	99 846	59 993	46 113	46 622	55 316	59274	30350
Nautavahingot	5 180	0	2 181	2 818	1 236	760	590	4400
Hevosvahingot					2 929	2 500		
Muut kotieläinvahingot					520		2000	129
Muu eläinten pitoon kohdistuva	494		886	3 162	600			540
Muu eloton irtaimisto	1 606	6 070	1 829	200	3 032	1 030	3350	23465
Peltovahingot	59 561	71 000	73 986	32 254	34 476	49 546	66213	182594
Mehiläisvahingot	106 097	154 628	105 434	97 834	179 014	157 293	104 286	124480
	972963	1222235	1066981	1070351	1358435	1504190	1818291	2381478

Taulukko 3. Karhun aiheuttamat vahingot lukumäärinä ja euroina 2010-2017. Lähde: Riistavahinkorekisteri.

Karhut ovat aiheuttaneet paikoin suuria tappioita mehiläistarhauselinkeinolle (taulukko 3 ja kuva 9). Karhut ovat myös paikoin aiheuttaneet jonkin asteisen työturvallisuusriskin ja ainakin pelkoa mehiläistarhoilla työskenteleville henkilöille sekä tarhan läheisyydessä asuville ihmisille. Mehiläistarhojen suojaaminen sähköaidoin on yleensä välttämätöntä etenkin tiheän karhukannan alueilla. Useimmiten aita oikein asennettuna ja säännöllisesti huollettuna poistaa karhun karkottamisen tai poistamisen tarpeen. Yksi aitapaketti aurinkokennolla maksaa noin 300 euroa. Aita on siis erittäin kustannusvastaava suojauskeino, joten tätä keinoa tuetaan valtion varoista vuosittain n. 50-80 000 eurolla. Tarhaajat voivat tilata niitä suoraan aitapaketteja tarjoavalta yritykseltä Suomen riistakeskuksen ohjeistuksen mukaisesti.

Keskeiseksi keinoksi suurpetojen aiheuttamien vahinkojen vähentämiseksi nousee näin ollen ennaltaehkäisy. Myös lammas- ja muita kotieläintiloja voidaan suojata suurpetosähköaidoilla, joilla saadaan monivuotinen suoja toistuville tai mahdollisille vahinkokohteille. Karhut kuitenkin saattavat aiheuttaa mehiläistarhoille ja kotieläintiloille paljon ylimääräistä työtä, jota ei korvata riistavahinkolain nojalla. Vuoden 2017 aikana suurpetoaitoja toimitettiin tuotantoeläinten suojaukseen 56 kohteeseen yhteensä 97 kilometriä. Edellisenä vuonna 2016 aitoja meni 60 kohteeseen noin 110 km. Maa- ja metsätalousministeriö on vuoden 2018 osalta myöntänyt 340 000 € määrärahan suurpetoaitoihin ja mehiläistarhojen suojaukseen sekä kokeilutoimintaan. Suurpetoaitoja on myönnettynä 7.6.2018 mennessä 92,25 kilometriä yhteensä 53 tilalle. Mehiläistarhojen sähköaitasuojauksista on syytä jatkaa, koska menetelmä on toimiva ja kustannustehokas. Lisäksi aitojen rakentamista on syytä ohjata tiedotuksen ja neuvonnan avulla todennäköisille vahinkoalueille.

Kannanhoidollinen metsästys voi vähentää mehiläistarhojen ja kotieläintilojen vahinkoja, mikäli metsästys kohdennetaan tai kohdentuu vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. On kuitenkin huomattava, että vaikka edellytykset vahinkoperusteisen tai kannanhoidollisen poikkeuslupan myöntämiselle täyttyisivät, mehiläispesien tai kotieläintilan omistajalla luvanhakijana on lisäksi oltava metsästysoikeus alueella, jossa karhu olisi tarkoitus tappaa. Usein metsästysoikeus on kuitenkin muilla kuin mehiläistarhaajalla tai kotieläintilan pitäjällä. Vahinkoyksilöiden poistaminen saattaakin edellyttää vahingonkäräjöityä yhteistoimintaa alueen luvanhakijana toimivan metsästysseuran tai metsästysseurojen puolesta yhteislupaa hakevan henkilön kanssa.

Metsästyslakiin on säädetty uusi 34 a § ravintohoukuttimesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan alueellisesti kieltää riistaeläinten tarkoituksellinen houkuttelu haaskaa tai muuta ihmisen perustamaa eläinperäiseen ravintoon tai hajuun perustuvaa houkuttinta sekä ihmisten ja kotieläinten ravintoksi tarkoitettuja elintarviketalosteita hyväksi käyttäen 1 päivän kesäkuuta ja 9 päivän syyskuuta välisenä aikana, jos se on tarpeen 33 §:n 2 momentin 3 kohdassa säädetyn kiellon valvonnan tehostamiseksi. Kielto ei kuitenkaan voi koskea pyyntivälineenä käytetyn loukun tai rautojen suojuksen sisällä käytettäviä syöttejä ketun, mäyrän, hillerin, näädän, supikoiran ja minkin metsästyksessä eikä se koske myöskään yritystä, jonka kaupparekisteriin ilmoitetun toiminnan laatu tai toimiala on luontokuvaus- ja katselutoiminta. Ravintohoukuttimen sijaintipaikassa on kuitenkin oltava tiedot ravintohoukuttimen ylläpitäjästä yhteystietoineen ja paikasta, jossa kuluttajaturvallisuuslain mukainen turvallisuusasiakirja on nähtävissä. Ravintohoukuttimesta on myös tehtävä ilmoitus paikkatietoineen Suomen riistakeskukselle. Tämä metsästyslain pykälä tuli voimaan siis 1.1.2018. Ravintohoukuttimien käytön rajoittamisen voidaan arvioida jatkossa vähentävän tietyillä alueilla merkittävästi ihmisen luontoon kuljettamia eläinten ruhoja tai muita ravintohoukuttimia. Valtioneuvoston asetusta alueellisista rajoituksista ei ole kuitenkaan vielä annettu.

Metsästyslain 41 § muutettiin aiemmasta siten, että Suomen riistakeskus sai 1.8.2017 alkaen toimivallan myöntää poikkeuslupan suurpedon häirintään. Aiemman säännöksen mukaan Suomen riistakeskus pystyi myöntämään poikkeuslupan vain suurpedon tappamiseksi tai pyydystämiseksi ja vain poliisilla oli oikeus karkottaa riistaeläin. Poikkeuslupa häirintään soveltuu tilanteisiin, joissa ei ole välitön tilanne päällä.

On myös tuotu esiin, että karjan laiduntamisvelvoitteen täyttäminen ei aina onnistu petoalueilla ja että yksittäisten tilojen kohdalla tilanne voi muodostua kohtuuttomaksi. Karhut ovat häirinneet eräillä alueilla eläinten hyvinvoinnin tuen laidunnus-lisäehdon toteutusta. Näissä tapauksissa on kysytty lisäehdon vaihtomahdollisuutta. Suurpetotilanteen muutosta voidaan pitää sellaisena olosuhdemuutoksena, jossa lisäehto voidaan vaihtaa. Suurpetoasiantuntijan lausunto on tarpeen, jotta tiedetään, miten

petotilanne on kehittynyt paikallisesti viljelijän sitoumuskauden aikana. Lisäehdon vaihtamisessa ja siitä luopumisesta on otettava huomioon EHT VnA 16 §:n periaatteet. Lisäehdon takaisinperintä voisi tulla kyseeseen vain silloin, jos tila voisi vaihtaa tilalle sopivaan toiseen lisäehtoon, mutta ei vaihda.

Voimakkainta karhukannan verotus olisi yhä hoitosuunnitelman mukaisesti poronhoitoalueella, missä metsästyksellä pyritään edelleen vähentämään karhun aiheuttamia vahinkoja porotaloudelle. Poronhoitoalueella suurimman sallitun saalismäärän avulla arvioidaan mahdollistettavan karhun porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen vähentäminen ja karhukannan harventaminen paikallisesti kannan pitämiseksi hoitosuunnitelman tavoitteiden mukaisena. Muun Suomen alueella asetus mahdollistaa Suomen riistakeskukselle varsin hyvät toimintamahdollisuudet tihentymien ja konfliktien hoitamiseen. Mahdollistamalla kannanhoidollista metsästystä asutuksen läheisyydessä liikkuviin karhuihin lisätään niiden ihmisarkuutta ja siten vähennetään karhujen aiheuttamien konfliktien määrää. Vaikutus riippuu kuitenkin saaliin koostumuksesta.

Kannanhoidollinen metsästys mahdollistetaan viime vuoden tapaan koko Suomen alueella. Linjaus antaa paremmat mahdollisuudet puuttua mm. mehiläisvahinkoihin erityisesti läntisen Suomen alueella. Alueilla, joilla ei välttämättä ole havaittu vielä montaa pentuetta, metsästys kohdistuu todennäköisemmin nuoriin uroksiin. Metsästyksen sallimisella arvioidaan olevan positiivinen vaikutus paitsi petoyhdysmiöverkoston toimivuuteen myös paikallisten ihmisten suhtautumiseen karhun levittäytymiseen läntisen Suomen alueelle. Tutkimuksin on osoitettu, että karhuja tulee yhä enemmän Venäjältä, missä kannantiheys on suurempi kuin Suomessa. Tämän seurauksena karhujen geneettinen monimuotoisuus on lisääntynyt Etelä- ja Keski-Suomessa⁸. Onkin hyvin todennäköistä, että suunnitelmallinen karhukannan hoito metsästyksellisin keinoin on lisännyt lajin geneettistä monimuotoisuutta Suomessa. Asetus luo edellytykset karhukannan suojelulle ja mahdollistaa karhukannan säätelyn niin, että alueellista vahinko- ja tiheyskehitystä on mahdollista kontrolloida metsästettävien karhujen enimmäismäärien puitteissa.

5 Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu virkatyönä ehdotus maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi poikkeusluvalla tai alueellisen kiintiön perusteella sallittavasta karhun metsästyksestä metsästysvuonna 2018–2019. Siinä asetetaan suurin sallittu saalismäärä ja rajataan alue, jolla poikkeuslupaharkintaa voidaan Suomen riistakeskuksen toimesta tehdä tai alueellista kiintiötä käyttää.

Lausuntoja asetuseronnoksesta annettiin yhteensä 21. Suomen riistakeskuksen lausunnon perusteella tarkennettiin muistiota suurpetoaitamateriaalin määrän osalta s. 11. Paliskuntain yhdistyksen, Saamelaiskäräjien sekä Oulun alueellisen riistanneuvoston lausuntojen perusteelle sekä itäiselle että läntiselle poronhoitoalueelle lisättiin molemmille 5 yksilöä lisää eli koko poronhoitoalueen kiintiöksi tulee 95.

Asetuseronnoksesta todettiin seuraavaa:

⁸ Snorre B. Hagen, Alexander Kopatz, Jouni Aspi, Ilpo Kojola, Hans Geir Eiken: Evidence of rapid change in genetic structure and diversity during range expansion in a recovering large terrestrial carnivore. 2015. <http://rspb.royalsocietypublishing.org/content/282/1807/20150092>

Ympäristöministeriö toteaa, että koko Suomen verotusprosentiksi esitetään 5,7 %. Asetuksessa esitetään, että poronhoitoalueella verotusprosentti olisi 25 %. Muun Suomen alueen verotusprosentti olisi toteutuessaan 14 %. Maa- ja metsätalousministeriön tarkoituksena on viime vuosina ollut vakiinnuttaa karhukanta, mutta säädellä kantaa niin, että karhuja esiintyy tasaisemmin sopivissa elinympäristöissä koko maassa. Luonnonvarakeskuksen lausunnon mukaan on arvioitu, että Suomen karhukanta kestää 14 %:in suuruista verotusta ilman kannan pienentymistä. Tähän nähden esitetty kokonaiskiintiö on hiukan liian suuri. Kiintiön suurentaminen on kuitenkin perusteltua kasvussa olevan karhukannan koon vakiinnuttamiseksi sekä karhun aiheuttamien vahinkojen huomioimiseksi. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että karhukannan seuranta jatketaan ja tehostetaan edelleen, jotta tietopohja kannan tilan arvioimiseksi ja karhukannan hoidon suuntaamiseksi olisi riittävää. Edelleen ympäristöministeriö katsoo, että ei-tappavien vahinkojen ennalta ehkäisykeinoja käytetään ensisijaisena keinona yhdessä tiedollisen ohjauksen kanssa karhukannan ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys saavuttamiseksi. Vahinkojen ennalta ehkäisyyn ja sen keinovalikoiman monipuolistamiseen on kiinnitettävä erityisesti huomiota karhukannan levittäytymisalueilla.

MMM Ruokaosasto kiinnittää huomiota karhun poronhoitoalueella tappamien porojen määrän lisääntymiseen 884 kappaleeseen, mikä aiheuttaa huomattavia tulonmenetyksiä porotaloudelle. Mm. Paliskuntain yhdistys on kiinnittänyt huomiota siihen, etteivät nykyiset leikatut petokorvaukset kata tulomenetyksiä täysimääräisesti. Edellä esitettyyn viitaten ruokaosasto esittää harkittavaksi, että karhujen määrää poronhoitoalueella olisi vähennettävä myöntämällä poistolupia jonkin verran esitettyä enemmän.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry esittää pyydettyinä lausuntona seuraavaa:

Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan Suomen karhukanta on nyt 2130-2260 yksilöä, kun kevään pentutuotto on luvuissa mukana. Vuonna 2017 kanta-arvio oli 1980-2100 ja vuonna 2016 1 720-1 840 yksilöä. Kanta-arvioiden tarkkuudessa on ollut haasteita ja ministeriön muistiossa todetaan, että luvut eivät ole absoluuttinen tieto karhujen määrästä vaan arvio karhukannasta. Erillisiä pentueita arvioitiin olevan 201-232, mikä on 7 % enemmän kuin edellisenä vuonna (187-216). Vuonna 2016 erillisiä pentueita oli 163-187. Karhukannan kehityksen suunta on kuitenkin selvä. Kaatomäärien kasvattamisesta huolimatta karhukanta on voimistunut nyt useamman vuoden ajan. Kanta-arvioiden perusteella Suomen karhukanta on kasvanut yli 40 % neljässä vuodessa.

Esityksessä todetaan, että karhun poikkeuslupien kohdentamisessa tulee huomioida eri alueiden vahinkokehityksen lisäksi myös alueen hirvieläinkantojen tila suhteessa karhukantaan ja että huomiota tulee edelleen keskittää myös metsäpeurakannan turvaamiseen Suomenselällä ja Kainuussa.

Vuonna 2017 Karhun aiheuttamia vahinkoja porotaloudelle on korvattu yhteensä 2 015 000 euroa. Kasvua edellisvuodesta oli lähes 30 %.

Poronhoitoalueen ulkopuolella karhut aiheuttivat viime vuonna 155 kpl (160) riistavahinkolain nojalla korvattavaa kotieläinvahinkotapausta (suluissa vuosi 2016). Korvausten määrä oli yhteensä 183 000 euroa (188 000), josta mehiläisvahinkotapauksia oli 106 kpl (103), arvoltaan yhteensä noin 124 000 euroa (104 000), lammashahinkotapauksia 33 kpl (46), arvoltaan yhteensä noin 30 000 euroa (59 000), nautavahinkotapauksia 5 kpl (1), arvoltaan 4400 euroa (590). Maatalousvahinkotapauksia karhut aiheuttivat lukumäärällisesti poikkeuksellisen paljon 218 kpl (153), arvoltaan 124

000 euroa (93 000). Yhteensä karhun aiheuttamat vahingot kotieläimille, viljelyksille ja mehiläistaloudelle olivat noin 366 000 euroa (254 000). Tässä nousua edellisvuoteen oli 112 000 euroa.

Korvattujen vahinkojen lisäksi karhut aiheuttavat karjataloille paljon ylimääräistä työtä, jota ei korvata. Karhut voivat myös estää karjan laiduntamisvelvoitteen täyttymistä ja tilanne voi muodostua paikallisesti vaikeaksi. Vastaavasti merkittävää lisätyötä joutuvat tekemään myös mehiläishoitajat, jotka joutuvat suojaamaan pesät sähköaidoilla ja vahinkoja tapahtuu suojauksesta huolimatta.

MTK esittää, että vahinkoa aiheuttavien karhuyksilöiden poistamiseen liittyviä säädöksiä tulee tarkistaa. On merkillepantavaa, että kuluvalle metsästyskaudella ei ole kaadettu yhtään yksilöä vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla, vaikka vahingon aiheuttajia on yhä kasvava määrä. Lupaehdot, joilla vahinkoa aiheuttavia yksilöitä voidaan poistaa, ovat epätarkoituksenmukaisen kireitä ja tekevät metsästyksen onnistumisen erittäin vaikeaksi. Esimerkiksi mehiläistarhoihin erikoistuneita yksilöitä, joita on vain muutama prosentti karhukannasta, tulisi voida poistaa koiraa hyväksikäyttäen ja ampuminen sallia kauempana vahinkopaikasta. Tämä vähentäisi merkittävästi tuhoja ja säästäisi valtion korvausvaroja.

MTK tukee ministeriön näkemystä, että kannanhoidollisten poikkeuslupien päätösharkinnassa tulee huomioida karhujen aiheuttamat vahingot sekä hirvikanta. Nyt on syytä kiinnittää huomiota erityisesti vahvassa kasvussa oleviin maatalousvahinkoihin.

Susikantojen vahvistuessa ja jakautuessa Suomessa hyvin epätasaisesti MTK esittää, että karhunlupien kohdentamisessa painotetaan edellä mainittujen seikkojen lisäksi myös alueen susikantaa.

Asetuksessa esitetään suurimmaksi sallituksi saalismääräksi 345 karhuyksilöä. Määrä on 90 yksilöä enemmän kuin viime vuonna.

Kiintiöt alueittain olisivat seuraavat (suluissa edellinen vuosi). Koko Suomen verotusprosentiksi esitetään 15,7 % (12,5%). Asetuksessa esitetään, että metsästysvuonna 2018–2019 poronhoitoalueella verotus olisi 85 (85), muun Suomen alueella 260 (170). Poronhoitoalueen verotusprosentiksi esitetään 25 % (24,6). Muun Suomen alueen verotusprosentti olisi mahdollisesti toteutuessaan 14 % (10).

MTK katsoo, että lupamäärien reilu kasvattaminen karhukannan kasvaessa on nyt välttämätöntä. Esityksessä on oikea suunta kiintiöille, mutta laskelmista on pääteltävissä, että poronhoitoalueen ulkopuolella ne eivät ole riittävät, kun huomioidaan erityiset kiintiöiden painotustarpeet: Vahinkokeskittymät, kannan tihentymät, karhu- ja hirvikannan suhde, metsäpeuran huomiointi ja susikannan huomiointi. MTK esittää, että kaatolupakiintiöitä korotetaan poronhoitoalueen ulkopuolella esityksestä 10-20 % lisää.

MTK kiinnittää erityistä huomiota alueisiin, joilla karhukanta on Suomessa tihein. Näillä alueilla asuvien ja työskentelevien ihmisten ja karhun kohtaaminen on todennäköisintä ja

tähän liittyvät riskit suurimpia. Myös vahinkojen määrä näillä alueilla on kasvanut. Lupakiintiöitä tulee kohdistaa erityisesti näihin tiheimmän kannan alueisiin ja tähän on varattava myös riittävästi lupakiintiötä.

Suomen riistakeskus pitää asetuksen tavoitteita kannatettavina. Suurimman sallitun pyyntimäärän noston tavoitteena on vakiinnuttaa kasvussa olevan karhukannan koko sekä huomioida aiempaa paremmin karhun aiheuttamat vahingot ja vaikutus paikalliselle hirvieläinkannalle. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo erityisesti, että karhun poikkeuslupien kohdentamisessa tulee huomioida eri alueiden vahinkokehityksen lisäksi myös alueen hirvieläinkantojen tila suhteessa karhukantaan. Huomiota tulee edelleen keskittää myös metsäpeurakannan turvaamiseen Suomenselällä ja Kainuussa. Metsäpeuran huomioiminen luvituksessa parantaa myös käynnissä olevan useampivuotisen Metsäpeura -Life -hankkeen onnistumisen mahdollisuuksia.

Luonnonvarakeskuksen (Luke) 27.3.2018 arvion mukaan (liitteenä) kevään pentutuotto huomioiden vuoden 2018 karhujen lukumäärän arvioidaan olevan 2130-2260 yksilöä. Vuonna 2017 luku oli 1980-2100 ja 2016 1 720-1 840. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kanta olisi vuodessa kasvanut 160 yksilöllä edelliseen vuoteen nähden vaan kanta-arvio on tarkentunut Tassu-havaintojen perustella. Luvut eivät siten ole absoluuttinen tieto karhujen määrästä vaan arvio karhukannasta. Erillisiä pentueita arvioitiin olevan 201-232, mikä on 7 % enemmän kuin edellisenä vuonna (187-216). Vuonna 2016 erillisiä pentueita oli 163-187. Yksilömäärissä tapahtui kasvua lähinnä itäisessä Suomessa ja siellä etenkin vakiintuneen kannan hoitoalueella. Runsastuminen näkyi selvimmin Kaakkois-Suomen riistakeskuksen aluetoimiston alueella. Muualla muutokset ovat vähäisempiä.

Kiintiöt alueittain olisivat seuraavat (suluissa edellinen vuosi). Koko Suomen verotusprosentiksi esitetään 15,7 % (12,5%). Asetuksessa esitetään, että metsästysvuonna 2018-2019 poronhoitoalueella verotus olisi 85 (85), muun Suomen alueella 260 (170). Poronhoitoalueen verotusprosentiksi esitetään 25 % (24,6). Muun Suomen alueen verotusprosentti olisi mahdollisesti toteutuessaan 14 % (10).

Suomen riistakeskus pitää esitettyä kiintiön asettamistapaa perusteltuna. Se antaa mahdollisuuden järjestää karhun metsästys tarkoituksenmukaisesti aiemmin käytössä olleiden kannanhoitoalueiden rajaseuduilla. Lisäksi poronhoitoalueen ulkopuolisen Suomen kiintiön asettaminen koko alueelle mahdollistaa joustavamman poikkeuslupien suuntaamisen asetuksen muistiossa kuvattujen vahinkojen ja riistataloudellisten haasteiden huomioimiseksi.

Suomen riistakeskus arvioi esitetyn kiintiön olevan perusteltu ja tarpeellinen. Poronhoitoalueella on tarpeen rajoittaa karhukantaa porovahinkojen vähentämiseksi ja karhukannan kasvu tulee voida katkaista ja tihentymiä purkaa erityisesti itäisen Suomen tihentymäalueilla. Esitetyn kiintiön puitteissa on mahdollista suunnata riittävä verotuspaine alueille, joilla metsäpeurakannan hoito sitä edellyttää. Verotussuunnittelulla ja poikkeuslupien suuntaamisella pyritään siihen, että karhuja esiintyy tasaisemmin sopivissa elinympäristöissä koko maassa. Kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään säätelemään karhukannan kasvua karhukannan hoitosuunnitelman tavoitteiden mukaisesti ja vähentämään karhujen aiheuttamia vahinkoja ja konflikteja.

Asetusluonnoksen muistion sivulla 11 on todettu, että suurpetoaitoja on myönnettyä vuodelle 2018 36,6 km yhteensä 21 tilalle. Suomen riistakeskus tuo maa- ja metsätalousministeriön tietoon, että 7.6.2018 tilanne on se, että suurpetoaitoja on myönnetty 92,25 kilometriä yhteensä 53 tilalle.

Suomen riistakeskus on antanut alueellisille riistaneuvostoilta mahdollisuuden ottaa kantaa karhun kiintiöasetukseen. Alueellisilta riistaneuvostoilta saadun palautteen perusteella asetusluonnoksen esityksiä pidetään pääasiassa perusteltuina ja kannatettavina. Oulun alueellisen riistaneuvoston palautteessa kritisoitiin läntisen poronhoitoalueen pyyntimäärän laskua ja toivottiin poronhoitoalueen läheisyyden olevan yksi karhulupien painotusperuste poronhoitoalueen ulkopuolisia karhulupia harkittaessa.

Esitetty kiintiö mahdollistaa karhukannan aiheuttamiin haasteisiin vastaamisen, mutta ei uhkaa karhukannan hoidon ekologista kestävyyttä. Karhukannan kokoa arvioidaan vuosittain ja tulevien vuosien verotusmäärissä huomioidaan karhukannan valtakunnallinen ja alueellinen kehitys sekä Luonnonvarakeskuksen tuottamat ja vuosittain päivitettävät ennusteet karhukannan kehityksestä.

Rajavartiolaitoksen esikunta toteaa lausuntonaan, että se tukee karhujen metsästyskiintiön nostamista. Suomen karhukanta on elinvoimainen ja kestää hyvin kiintiön nostamisen. Rajavartiolaitoksen esikunta kannattaa myös esitettyä painotusta poronhoitoalueiden välillä. Muilta osin Rajavartiolaitoksen esikunnalla ei ole lausuttavaa asetusluonnoksesta.

Luonnonvarakeskus (LUKE) toteaa, että Maa- ja metsätalousministeriö esittää poikkeusluvan ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavan karhun metsästyksen suurimmaksi saalismääräksi 345 karhua metsästysvuonna 2018-2019. Määrä on olennaisesti aiempia vuosia suurempi. Karhu ei kuitenkaan ole Suomessa uhanalainen eläinlaji. Kannan pentutuotto on korkea verrattuna muihin karhupopulaatioihin ja se saa tulomuuttoa uusia yksilöitä Venäjän puolelta.

Nyt esitetty aiempaa korkeampi pyyntikiintiö tähtää perustelumuistion mukaan yhtäältä vahinkojen vähentämiseen, toisaalta karhukannan säätely on yksi keino hoitaa karhun saaliinaan käyttämien muiden riistaeläinten, kuten vähälukuisen metsäpeuran kantoja.

Toteutuvan metsästysverotuksen vaikutuksen arvioinnissa tulee olla useamman vuoden aikajänne ja tieto paitsi saalismäärästä, myös saaliin ikä- ja sukupuoli-rakenteesta. Luonnonvarakeskus pyrkii edelleen kehittämään pyynnin vaikutuksia ennustavaa matemaattista tarkastelua.

Poliisihallitus on laatinut lausuntonsa saamiensa poliisilaitosten lausuntojen perusteella.

Kaakkois-Suomen poliisilaitos

Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen näkemyksen mukaan karhukannan metsästyskiintiön nostaminen 255 kappaleesta 345 kappaleeseen on perusteltua muistiossa esitettyjen perustelujen ja siinä esiintuotujen tilastojen valossa.

Lounais-Suomen poliisilaitos

Suurimpaan sallittuun saalismäärään ei ole kommentoitavaa. Se on oikean suuntainen, koska karhukanta on jatkuvasti hieman vahventunut. Ministeriön tavoite saada karhukanta leviämään laajemmalle alueelle on luonnollisesti ongelmallinen täällä etelässä. Näin etenkin Varsinais-Suomen alueella, missä väestö on tiheämpää ja karhulle rauhallisia elinympäristöjä on vähän. Satakunnassa, etenkin sen pohjoisosassa, on laajempia metsäalueita, joihin karhukannan leviäminen sopii hieman paremmin. Kovin monelle yksilölle sielläkään ei ole tilaa, sillä etenkin tämän alkukesän aikana karhu on jo aiheuttanut useampia kohtaamisia ihmisten ja kotieläinten kanssa. Mikäli kannan annetaan kasvaa ja levittäytyä nykyistä laajemmille alueille tulevat karhujen aiheuttamat ongelmat herkemmin poliisin ratkaistavaksi. Metsästyslain 41 §:n muutos, joka mahdollistaa paikallisen riistakeskuksen antaman karkotusmääräyksen, ei välttämättä ole toimiva sen byrokraattisuuden vuoksi. Lisäksi poliisin nykyisin maksama 400 euron korvaus onnistuneesta karkotuksesta ohjaa hakemaan karkotuslupaa mieluummin poliisilta kuin riistakeskukselta.

Itä-Uudenmaan poliisilaitos

Itä-Uudenmaan poliisilaitos pitää maa- ja metsätalousministeriön virkatyönä viimeisteltyä luonnosta pääsääntöisesti hyvänä.

Karhun kaatolupia koko maassa esitetään myönnettäväksi 345, joka on 90 kpl enemmän kuin edellisenä vuonna (255 kpl). Luvista 85 kpl jaetaan poronhoitoalueille, kuten edellisenäkin vuotena, eli aiemmin mainitut 90 kaatolupaa myönnetään muualle Suomeen. Riistakeskus jakaa luvat hakemusten perusteella parhaaksi katsomallaan tavalla. Painopiste kaatoluvulle tulee kuitenkin olemaan itä-ajan tuntuma.

Tilanne Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella on tasaisin väliajoin karhuhavaintoja ja aika-ajoin havaittu on myös ns. häiriötä ja vahinkoa aiheuttavia karhuja. Myönnettävät karhunkaatoluvat ovat yleisesti kannanhoidollisia. Kaatolupia Itä-Uudellamaalla saatetaan hakea alueille, joissa karhuhavaintoja on enemmän, kuten esimerkiksi Ruotsinpyhtäälle. Kaatolupia on mahdollista hakea Etelä-Suomen alueelle, koska asetusluonnos ei sitä mitenkään rajoita. Pentueita poliisilaitoksen alueella ei ole havaittu kuin yksi (kartan mukaan), mutta taajaan asutulla poliisilaitoksen alueella saattaa olla perusteita myös yksittäisten karhujen metsästämiselle.

Häiriötä tai vahinkoa aiheuttavien karhujen kaatolupia ei lasketa aiemmin mainittuun maksimimaaliseen kaatomäärään. Mikäli karhusta aiheutuu vahinkoa mehiläistuotannolle tai kotieläimille, voidaan "ylimääräisiä" kaatolupia myöntää maksimaalisen kaatomäärän ulkopuolelta. Karhujen tekemiä vahinkoja on esiintynyt poliisilaitoksen alueella, nimenomaisesti mehiläistuotannolle. Muutama vuosi sitten ko. vahinkoa tehneelle karhulle myönnettiin poikkeuskaatolupa. Karhua ei tosin kaadettu, koska vahingot loppuivat ja karhu poistui alueelta.

Asetusluonnoksen vaikutukset Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen alueella Yleisesti ottaen karhun metsästyksen poikkeuslupa ei suuresti kosketa Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen aluetta. Asetusluonnos ei poissulje mahdollisuutta siitä, että alueella ei voisi metsästää karhuja ensi syksynä. Suomen riistakeskus voi katsoa, että jollakin alueella on riittävän suuri karhukanta, jolloin sen verotus on mahdollista. Lisäksi voidaan katsoa, että kanta on liian suuri, jolloin sen kasvua voidaan rajoittaa antamalla kaatolupia.

Edellä mainittu mahdollisuus kaatolupiin on hyväksyttävä, sillä yleinen suhtautuminen metsästyksen on tällä hetkellä erittäin positiivinen ja muuttunut positiivisemmaksi koko ajan (asiasta juuri julkaistu kyselytutkimus). Jos metsästys sallitaan Etelä-Suomen alueella, se luo yleisölle mielikuvan, että kantaa hoidetaan ja ongelmat pyritään välttämään etukäteen. Myös se seikka, että lupia ei myönnetä, kertoo siitä, että kantaa suojellaan, kun muilla alueilla karhujen kaatolupia myönnetään aikaisempia vuosia enemmän.

Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen arvio ja lausunto

Itä-Uudenmaan poliisilaitos katsoo, että asetusluonnoksessa ei ole mitään negatiivisia seikkoja, jotka koskettaisivat poliisilaitoksen aluetta. Saatujen tilastojen perusteella karhun kaatomäärien lisääminen on täysin perusteltua karhukannan pitämiseksi nykyisellä elinvoimaisella tasollaan. Edellä

mainitulla kaatomäärien lisäämisellä pyritään siihen, että sillä vähennetään ja estetään karhujen aiheuttamien vahinkojen syntyä. Metsästäminen etukäteen, on parempi vaihtoehto, kuin se että, jälkikäteisesti joudutaan myöntämään poikkeuslupia häiriötä aiheuttavien eläinten lopettamiseen.

Itä-Suomen poliisilaitos

Asiassa on kysymys ainoastaan siitä, mikä on metsästyslain 41 a §:n 3

momentissa tarkoitetun poikkeuslupan ja metsästyslain 41 a §:n 4

momentissa tarkoitetun alueellisen kiintiön perusteella saaliiksi saatujen

karhujen suurin sallittu saalismäärä metsästysvuonna 2018 - 2019.

Koska Itä-Suomen poliisilaitoksen alue ei ole poronhoitoaluetta, poliisilaitos

ei ota kantaa poronhoitoaluetta koskevaan kiintiöön. Luonnoksen mukaan

poronhoitoalueen ulkopuolella saisi ensi metsästysvuotena metsästä 260

karhua, mikä on 90 karhua enemmän kuin edellisenä vuonna. Lisäystä

perustellaan sillä, että karhukanta näyttää tällä hetkellä selkeästi nousevan,

mikä edellyttää kiintiön selkeää nostamista, mikäli pyritään saamaan vakaa

kanta. Lisäksi metsästyksellä pyritään huolehtimaan karhukannan

tasaisesta jakaantumisesta Suomessa poronhoitoalueen ulkopuolella.

Poliisin tehtävät metsästykseseen liittyen ovat metsästyksen valvonta,

metsästysrikosten ennalta estäminen ja esitutkinta, sekä yleisen

järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen silloin, kun se on uhattuna

riistaeläinten taholta. Metsästyksen valvontaan karhukannan suuruudella ei

ole juurikaan vaikutusta, koska karhunmetsästys ainakin Itä-Suomessa on

varsin lyhykestoinen tapahtuma. Samaa voidaan sanoa metsästysrikosten

osalta, koska poliisin käsityksen mukaan karhuihin ei kohdistu samanlaista

salametsästyspainetta kuin esimerkiksi susiin.

Sen sijaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta karhukannan

suuruudella voi olla hyvinkin suuri merkitys erityisesti, jos suureen

karhukantaan alueella yhdistyy karhun luontaisen ravinnon niukkuus.

Nämä seikat yhdistyivät viimeksi syksyllä 2010, jolloin karhukanta

valtakunnassa näytti luonnoksen liitteenä olevan muistion sivulla 7 olevan

taulukon mukaan olleen suunnilleen vuoden 2017 tasolla. Tuolloin parin

kuukauden aikana poliisille tuli Pohjois-Karjalassa hätäkeskuksesta 170

ilmoitusta pihamailla tai taajamista havaituista karhuista, joiden osalta

poliisi antoi SRVA-organisaatiolle vajaa sata toimeksiantoa karkottaa karhu

ja parikymmentä määräystä lopettaa eläin. Määräysten perusteella

lopetettiin 7 karhua. Liitän oheen Pentti Nurmisen 18.10.2010 Helsingin

Sanomille lähettämän mielipidekirjoituksen, joka julkaistiin 24.10.2010.

Kirjoitus kuvastaa poliisin tuntemuksia tuolloisessa vaikeassa tilanteessa.

Kolmen viime vuoden aikana Itä-Suomen poliisilaitoksella on ollut karhuihin

liittyviä tehtäviä vuosittain noin 100, joiden johdosta on annettu noin 15

karkottamispäätöstä.

Karhukannan ollessa selkeässä kasvussa on lupamäärien selkeää

lisäämistä pidettävä oikeansuuntaisena toimenpiteenä.

Luonnoksen liitteenä olevan Luonnonvarakeskuksen lausunnon mukaan

noin puolet Suomen arvioidusta karhukannasta ja yli puolet arvioidusta

karhukannan pentutuotannosta sijoittuu Itä-Suomen poliisilaitoksen

alueelle. Tämän vuoksi poliisilaitos pitää oikeansuuntaisena myös sitä

muistiossa esitettyä tavoitetta, jonka mukaan karhukantaa pyrittäisiin

saamaan jakautumaan tasaisemmin poronhoitoalueen ulkopuolella niin, ettei millekään alueelle aiheudu kohtuutonta painetta ylitieheän karhukannan johdosta.

Muistion lopussa todetaan, että kannanhoidollinen metsästys mahdollistetaan viime vuoden tapaan koko Suomen alueella, millä muun muassa arvioidaan olevan positiivinen vaikutus petoyhdysmiesverkoston toimivuuteen. Edelleen Luonnonvarakeskuksen lausunnossa todetaan, että arvio karhukannan runsaudesta ja pentuetuotannosta pohjautuu petoyhdyshenkilöiden kalenterivuonna 2017 kirjaamiin karhuhavaintoihin. Petoyhdyshenkilöiden ja heidän havaintojensa parempi huomioiminen on poliisin näkökulmasta positiivinen seikka, koska metsästäjien epäluottamus suurpetojen kannanarviointia kohtaan on viime aikoina vaikeuttanut poliisin ja riistanhoitoyhdistysten keskinäistä perinteisesti hyvin toiminutta SRVA -toimintaa Itä-Suomen poliisilaitoksen alueella.

Muut poliisilaitokset

Muilla poliisilaitoksilla ei ollut asetusluonnoksesta omaa poliisilaitosta koskevaa lausuttavaa.

SYKE katsoo, että poronhoitoalueen eteläpuolelle esitetty enimmäisverotus 14 % ei vaarmmam kannan kestävyyttä eikä suotuisaa suojelutasoa. Sen sijaan poronhoitoalueelle esitetty verotusprosentti 24,6 on mahdollisesti toteutuessaan liian suuri. Vaarana on kannan voimakas väheneminen.

Suomen metsästäjäliitto toteaa, että maa- ja metsätalousministeriön asetusluonnoksessa suurimaksi sallituksi saalismääräksi on esitetty 345 karhua, joista poronhoitoalueella voitaisiin kaataa 85 ja muualla Suomessa 260. Kiintiössä olisi siten kokonaisuudessaan 90 poikkeuslupaa enemmän kuin edellisvuonna.

Suomen karhukanta on Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan viime vuosien tapaan edelleen kasvanut. Kanta-arvion laadinnan keskeisenä perustana olevia karhupentueita arvioitiin olevan noin 7 % edellisvuotista enemmän.

Luonnonvarakeskus on aiemmin todennut, että tutkimusten perusteella karhukanta kestää 12 % tunnetun kuolleisuuden ilman kannan pienenemistä. Asetusluonnoksessa esitetty poikkeuslupien kokonaismäärä poronhoitoalueen ulkopuolella nousee prosenttiosuutena (14%) toteutuessaan niukasti kyseisen rajan yläpuolelle. Poronhoitoalueen verotusprosentiksi esitetään 25 %, mikä on Metsästäjäliiton mielestä linjassa lisääntyneiden porovahinkojen kanssa, sillä porovahingot ovat nousseet jo yli kahteen miljoonaan euroon.

Metsästäjäliiton mielestä esityksen mukainen karhun kannanhoidollisen metsästyksen jatkaminen on välttämätöntä. Metsästyksen sallimisella uusilla tihentymäalueilla, joissa karhunmetsästys ei ole aiemmin ollut mahdollista, on liiton kokemusten perusteella positiivinen vaikutus sekä petoyhdyshenkilöverkoston toimivuuteen, että paikallisten ihmisten suhtautumiseen karhuun.

Metsästäjäliitto toteaa yleisesti, että nykyisten suurpetomäärien aikakaudella on syytä pitää huolta riittävien pyyntilupamäärien saatavuudesta. Petovahingot aiheuttavat helposti suurpetovastaista mielialaa. Viime vuonna karhujen kotieläimille, viljelyksille ja mehiläistaloudelle aiheuttamat vahingot olivat noin 366 000 euroa, mikä on selvästi, eli 112 000 euroa enemmän kuin edellisvuonna.

Vahinkoperusteisten pyyntilupien osalta Metsästäjäliitto pitää hyvänä jo vakiintunutta menettelyä, jonka mukaan lupia tulee myöntää aina, mikäli kriteerit täyttyvät, eivätkä myönnetty vahinkoperusteiset luvat myöskään vähennä kannanhoidollisten lupien määrää.

Metsästäjäliiton mielestä lausunnon kohteena olevassa ministeriön esityksessä on riittävän monipuolisesti ja todennettuun näyttöön perustuen hahmoteltu kestäväään käyttöön perustuvaa suunnitelmallista karhukannan hoitoa, minkä perusteella suurimmat saalismäärät on määritelty.

Myönnettävän poikkeuslupamäärän tulee Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan olla nyt tasolla, jossa karhukanta ei tihentymäalueilla kasva ja petojen aiheuttamat vahingot voidaan pitää kurissa. Nykyisessä tilanteessa karhukanta näyttäisi edelleen kasvavan, joten kiintiön selvä nostaminen edellisvuodesta on tarpeen vakaamman kannan tilan saavuttamiseksi.

Metsästäjäliitto tukee ministeriön esitystä, jossa poikkeusluvalla metsästettävien karhujen enimmäismääräksi Suomessa on määritelty 345 yksilöä.

Asetusluonnos jättää poikkeuslupien tarkemman kohdentamisen Suomen riistakeskuksen harkintaan, mikä antaa mahdollisuuden joustavampaan, aitoon tarpeeseen paremmin vastaavaan lupamenetelyyn.

Metsästäjäliiton mielestä erityisesti metsäpeurakannan turvaaminen Suomenselällä ja Kainuussa tulee olla lupien kohdentamisessa keskeisessä osassa. Myös alueen muiden hirvieläinkantojen tila suhteessa karhukantaan tulee liiton näkemyksen mukaan ottaa huomioon asetuseräluonnoksen taustamuistiossa mainitulla tavalla. Tähän liittyen erityisesti Suomen karhukannan tiheimmälle alueelle Pohjois-Karjalaan suunnattavien lupien harkinnassa tulee liiton mielestä juuri tässä tilanteessa huomioida paikoin varsin alhaiset hirvieläinkannat.

Metsästäjäliitto esittää Pohjois-Karjalan piiriään kuultuaan, että Pohjois-Karjalan alueelle ohjattaisiin 150 poikkeuslupaa. Määrä vastaa arvioitua alueen pentutuottoa. Myönnettävästä määrästä pääosa esitetään kohdennettavaksi erityisesti maakunnan itäisimpään osaan.

Kyseisellä lupamäärällä päästäisiin liiton näkemyksen mukaan karhuasetuksen perusteluissa todettuun tavoitteeseen, joka on vakiinnuttaa kasvussa olevan karhukannan koko sekä huomioida aiempaa paremmin karhun aiheuttamat vahingot ja vaikutus paikalliselle hirvieläinkannalle.

Taustatietona esitykselle liitto haluaa mainita, että Luonnonvarakeskuksen hirvitutkija Jyrki Pusenius on todennut Ilomantsin hirvilaskennan 2018 tuloksista, että havaittu kannan rakenne viittaa voimakkaaseen suurpetojen vaikutukseen: sekä susi että karhu saalistavat ensisijaisesti vassoja ja aikuisia naaraita.

Esitetyllä 150 karhun poikkeuslupamäärällä vakiinnutettaisiin Pohjois-Karjalan karhukannan kasvu sekä kohdentamalla pääosa luvista maakunnan itäisimpiin kuntiin parannetaan hirvieläinkannan elpymistä.

Pohjois-Karjalan suurpetoneuvottelukunnan ja maakuntaliiton yhteisenä huomiona on, että karhukannan koko on viime vuosina kasvanut. Tämä on johtunut muun muassa pentutuotannon kasvusta ja itärajan yli Venäjältä tulleista karhuista. Lisäksi itärajan yli Venäjältä on tullut karhuja Pohjois-Karjalaan.

Esitämme yhteisenä mielipiteenämme, että karhun poikkeuslupakiintiö tulisi Pohjois-Karjalassa suhteuttaa metsästysvuonna 2018–2019 pentutuottoa vastaavaan määrään. Tämä leikkaa Pohjois-Karjalan alueella karhukannan kasvun.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo erityisesti, että karhun poikkeuslupien kohdentamisessa tulee huomioida eri alueiden vahinkokehityksen lisäksi myös alueen hirvieläinkantojen tila suhteessa karhukantaan. Ministeriö pitää myös tärkeänä, että kannanhoidollisten poikkeuslupien päätösharkinnassa voitaisiin huomioida karhujen aiheuttamia vahinkoja ja ongelmia nykyistä peremmin ja joustavammin. Haluamme esittää tukemme näille pyrkimyksille. Metsästystä tulisi pystyä kohdentamaan kannanhoidollisen metsästyksen ohella joustavasti häiriköiden poistoon.

Karhulupien myöntämisessä tulisi aina arvioida karhukannan verotusta kokonaisuutena.

Esitämme, että arvioidaan uusien lupakäytäntöjen, kuten

Keski-Karjalan mallin, jossa lupien myöntäminen porrastetaan ajallisesti, toimivuutta laajemmin. Kaikkia alueen karhulupia ei myönnetä kerralla, vaan esimerkiksi puolet luvista vasta viikon tai kahden kuluttua jahdin alkamisesta.

Tämän ansiosta verotusta voi kohdentaa paremmin esimerkiksi häiriöitä aiheuttaviin eläimiin.

Esitämme, että karhun metsästyksen saisi käynnistää viljapelloilta, mutta karhua ei saisi jatkossakaan ampua viljapeltoon, josta sato on vielä korjaamatta.

Tämä mahdollistaisi metsästyksen suuntaamisen haluttuihin yksilöihin.

Lopuksi toteamme, että toivomme ministeriön edistävän valmisteltujen haaskanpitorajoitusten pikaista voimaantuloa. Villit haaskat on koettu ongelmallisiksi totuttaessaan suurpedot ihmisiin.

Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry esittää lausuntonaan seuraavaa.

Karhukanta on kasvanut vuosittaisesta kannanhoidollisesta metsästyksestä huolimatta eikä vahinkoja ole pystytty korvaamaan täysimääräisinä. Kannanhoidollisen metsästyksen karhukiintiön nostaminen on näin ollen hyvin perusteltua. Lisäksi SML esittää, että kannanhoidolliset poikkeusluvut kohdennettaisiin ensisijaisesti alueille, joilla tapahtuu mehiläistarha- tai kotieläinvahinkoja sekä asutuksen lähetyvillä häiriöitä aiheuttaviin yksilöihin. Karhukiintiöt tulisi määrätä vahinkojen mukaan eikä alueen karhuyksilöiden määrän mukaan ja niin, että tarkastellaan suurempia kuin kunta-kohtaisia alueita.

Mehiläistarhaajien ja ympäristön asukkaiden turvallisuuden takaamiseksi ja alan kannattavuuden parantamiseksi vahinkokarhut on voitava poistaa välittömästi vahingon tapahduttua. Karhukanta kestäisi esimerkiksi 10-20 vahinkoa aiheuttavan yksilön poistamisen, millä olisi jo huomattava vaikutus vahinkojen loppumiseen ja mehiläistarhausalan kannattavuuteen. Vain pieni osa karhuista vierailee mehiläistarhoilla., mutta jos esimerkiksi emo on hunajakarhu, niin se opettaa pennut ja ongelmat lisääntyvät.

Edelleen SML esittää, että kannanhoidollisen metsästyksen saalismäärät asetetaan sellaiselle tasolle, että tapahtuvat karhuvahingot pystytään korvaamaan täysimääräisesti. Petovahinkojen kustannuksia ei tule siirtää mehiläistarhaajien tai muiden maatalousyrittäjien maksettavaksi.

SML haluaa muistuttaa, että:

Mehiläistarhaus on jo kannattamatonta karhuvahinkoalueilla. Tämän seurauksena myös mehiläisten tekemä pölytystyö vaarantuu ja pölytysvajeen aiheuttamat kerrannaisvaikutukset maataloudelle kasvavat.

Tällä hetkellä:

- sähköpaimenaidan pystytystyötä ei korvata
- sähköpaimenaidan huoltotyö vie kahden mehiläispesän hoitotyön verran aikaa vuosittain
- karhuvahingossa menetetyn pesäkaluston tilalle on rakennettava/hankittava uutta, mitä ei korvata

- keväällä karhuvahingossa menetetty pesä tarkoittaa myös tulevan kesäkauden hunajasadon menetystä
- vahingonkorvaukset tulevat vasta vuoden tai kahden päästä, jolloin uusien pesien hankinta viivästyy

Karhun ihmisarkuus on säilytettävä. Karhukanta on Luontodirektiivinkin perusteella pidettävä riittävän pienenä, jotta karhun ihmisarkuus säilyisi. Suurin osa mehiläistarhojen kevään 2018 karhuvahingoista on kuitenkin tapahtunut asutuksen piirissä olevilla mehiläistarhoilla, ja parin viime vuoden aikana yhä suurempi osa karhuvahingoista on tapahtunut toimivasta sähköpaimenesta huolimatta (20% 2015, 25% 2016 ja 30% 2017, SML:n oma seuranta).

Hunajakarhut eli mehiläistarhoilla vahinkoa aiheuttava karhut tulisi poistaa välittömästi, jotta lisävahingoilta vältytään. SML ehdottaa vahinkoperusteista poikkeuslupakiintiötä, jonka perusteella mehiläistarhoilla vahinkoa aiheuttava karhu voidaan poistaa heti esimerkiksi häkkipyyntiin tai suurriistavirka-apuryhmän (SRVA) avulla ilman monimutkaista lupaprosessia.

Suojeltavan pedon vahinkojen korvaussummat tulee maksaa täysimääräisinä. Vuoden 2017 karhuvahinkojen korvaussummia on leikattu 26%. Lex Hallan perusteella samaa suuruusluokkaa olevalle toimialalle eli porotaloudelle maksetaan kaksinkertaisia korvauksia ja alalle menee 90 % kaikista suurpetokorvauksista. Mehiläistalouden suurpetokorvaukset ovat pieni osa kokonaisuudesta, mutta karhuvahinkoalueilla erittäin merkittävä alan kannattavuuteen vaikuttava tekijä.

Paliskuntain yhdistys toteaa, että nykyisellä hallituskaudella petojen aiheuttamien vahinkojen korvauksissa on siirrytty käytäntöön, jossa korvauksia ei makseta vahingonkärsijöille täysimääräisinä. Poroille aiheutettujen vahinkojen osalta korvauksia leikattiin vuoden 2017 osalta neljännes. Tilanne tulee jatkumaan kuluvana vuonna samana.

Vahingonkorvausten leikkaukset ovat hyväksyttävissä ainoastaan tilanteessa, jossa valtio ei rajoita petovahinkojen syntymisen kontrollointia. Nykykäytäntö ei ole riittävä. Se vaarantaa poronmistajien oikeusturvan. Vahinkoja ei saa edellyttää syntyväksi yhtään enempää kuin niiden korvaamiseen on varattu euroja talousarviossa. Vahingonkorvausjärjestelmän ja korvausten maksun heikennysten rinnalla on ehdottomasti huolehdittava petojen poistokäytäntöjen joustavoittamisesta ja poistettava kiintiöihin perustuvat kohtuuttomat rajoitteet.

Petovahinkomäärät ovat poronhoitoalueella edelleen mittavat ja teurasporojen määrät ovat laskeneet erittäin alhaisiksi. Löydettyjen vahinkojen suurin aiheuttaja on ahma, mutta karhu on vastuussa suurimmasta osasta löytymätöntä hävikkii. Petojen aiheuttamista vahingoista löytyy arviolta viidennes. Karhu hyödyntää tutkimusten mukaan runsaimmin kesävasoja. Karhu aiheuttaa väistämättä mittavia porovahinkoja, mutta niiden todentaminen löydettyjen raatojen muodossa on äärimmäisen vaikeaa. Karhun vaikutus porojen teurasmääriin on huomattava.

Poronhoitoalueen karhunmetsästyksen mitoituksessa esitetään kannanhoitosuunnitelman toimenpiteenä seurattavaksi karhun aiheuttamien vahinkojen kehittymistä, koska kanta-arvioon liittyy muuta maata enemmän epävarmuustekijöitä. Tämä on tarkoituksenmukainen lähtökohta, mutta asiaa arvioitaessa on huomioitava karhun aiheuttama mittava porohävikki. Karhuvahingoista löytyy vain murto-osa, eivätkä löytyneet vahingot anna kattavaa kuvaa karhutuhon kokonaisuudesta. Vuonna 2017 karhun aiheuttamien löydettyjen porovahinkojen määrä lähes tuplaantui verrattuna edellisvuoteen. Tämä johtuu siitä, että kevään lumipeitteinen aika oli poikkeuksellisen pitkä. Lumiaikaan vahinkojen löytyminen on helpompaa kuin lumettomaan aikaan. Tämä osoittaa hyvin, miten mittavasta porohävikistä on karhun osalta kyse.

Lumitilanne vaikuttaa olennaisesti myös karhunmetsästyksen onnistumiseen. Mikäli lumi tulee maa-
han ajoissa ennen pyyntikauden päättymistä, täyttyvät kiintiöt sekä läntisellä että itäisellä poronhoi-
toalueella nopeasti. Tämä kertoo osaltaan molempien alueiden karhukannan koosta ja sen leikkaami-
sen akuutista tarpeesta. Karhukanta on poronhoitoalueella vahvistunut ja karhuilla on isoja pentueita,
mikä on tullut selväksi myös viime vuosien karhunmetsästyksessä.

Poronhoitoalueen karhukannan arviointiin ja metsästyksen onnistumiseen liittyy erityisen paljon epä-
varmuustekijöitä ja muutokset vuosien välillä voivat olla suuria. Karhun suojelutaso on Suomessa
suotuisa ja mahdollistaa poronhoitoalueen karhukannan pienentämisen. Tästä johtuen poronhoitoalu-
een kiintiöt tulee asettaa niin suuriksi, ettei kiintiöiden täytyminen vaikeuta karhukannan koon kont-
rollointia.

Poronhoitajien oikeusturvan ja omaisuuden suojan vuoksi karhun metsästyskiintiö on mitoitettava
niin, että karhukantaa saadaan pienennettyä. Luonnoksessa esitetään kiintiöksi itäiselle poronhoito-
alueelle 70 karhua ja läntiselle poronhoitoalueelle 15 karhua. Kanta-arvion suhteutettuna kiintiö on
asetettu siten, että karhukannan kasvua voidaan sen puitteissa oletettavasti rajoittaa. Kanta-arviot ovat
kuitenkin poronhoitoalueella huomattavan epävarmoja. Poronhoitoalueella tavoitteena tulee olla po-
roille aiheutuvien vahinkojen vähentäminen, mikä tarkoittaa karhukannan pienentämistä. Tätä tavoit-
tetta ajatellen kiintiöiden tulisi ehdottomasti olla esitettyä suuremmat.

Vahinkoperusteisille luvulle ei esitetä asetettavaksi kiintiötä. Tämä on tarkoituksenmukaista. Vahin-
koperusteisia lupia tulee voida myöntää aina kriteerien täytyessä. Poronhoidon edellytysten kannalta
poikkeuslupien myöntämisen mahdollisuus on tärkeää. Vahinkomäärien vähentämisessä keskeistä
olisi siirtyä vahinkoperusteisissa luvissa ennakoivaan poistoon silloin, kun karhu osuu vasoma-alu-
eelle. Karhun suurin saalistuspaine porojen osalta ajoittuu keväälle ja alkukesään. Vastasyntyneistä
vasoista ei jää karhun jäljiltä mitään löydettävää. Karhua paetessaan vaatimet luovat usein vasansa,
mitä ei nykytulkinnalla ole katsottu petovahingoksi. Lumien sulettua on jälkiä vahingoista käytän-
nössä lähes mahdotonta löytää. Tilannetta kuvaa löytyneiden karhuvahinkojen määrän kasvu sellai-
sina keväinä, joina lumiaika on pitkä. Karhun asettuminen kevättokan lähistölle tulisi olla sellaise-
naan riittävä peruste vahinkoperusteisen luvan myöntämiselle. Luontodirektiivi ei edellytä merkittä-
vien vahinkojen syntymisen odottelua vaan mahdollistaa myös perustellun ennakkoinnin. Karhun
osalta on selvää, että perusteet ennalta ehkäistä erityisen suuria vahinkoja ovat olemassa, mikäli karhu
liikkuu kevättokassa.

Lisäksi haluamme muistuttaa, että karhukannan hoitosuunnitelman toimenpiteenä on esitetty selvi-
tystä ravintohoukuttimien käytöstä ja niiden sääntelyn tarpeesta. Ravintohoukuttimien käyttö ja lisä-
ruokinta eivät ole ongelma pelkästään siksi, että ne totuttavat petoja ihmisiin. Kyseinen toiminta ai-
heuttaa myös erittäin merkittäviä vahinkoja porotaloudelle poronhoitoalueella, aivan erityisesti po-
ronhoitoalueen eteläisissä itäosissa. Haaskapaikat keräävät ympäristöön huomattavia petokeskitty-
miä, jotka tekevät mittavia porotuhoja ja estävät porojen laidunten käytön, ajaen porot ihmisasutuksen
tuntumaan, pelloille ja pihoihin. Erityisesti Kuusamon alueella tilanne on aiheuttanut mittavia risti-
riitoja porotalouden ja maanviljelyn välille. Haaskankäyttö petojen houkutteluun tulee ehdottomasti
kieltää kokonaan poronhoitoalueella. Mikäli toimintaa on tarkoituksenmukaista sallia ylipäättään mis-
sään, tulee se yksiselitteisesti ohjata poronhoitoalueen ulkopuolelle, riittävän etäälle poro- ja metsä-
peura-alueilta, muualle Suomeen. Kuvaustoiminnassa lähtökohtana tulisi olla aidattujen petojen ku-
vaaminen ja tällaista toimintaa voisi kehittää esimerkiksi eläintarhojen kanssa yhteistyössä.

Paliskuntain yhdistys vaatii poronhoitoalueen petokantojen kontrollin välitöntä tehostamista siten, että korvauksiin varatut määrärahat riittävät jatkossa vahinkojen täysimääräiseen korvaamiseen vahingonkärsijöille. Tavoitteeksi on asetettava poronhoidon toimintaedellytysten palauttaminen poronhoitoalueen petokantoja pienentämällä.

Esitämme ensisijaisesti kokeiluna alkavalle metsästyskaudelle vapaata karhunmetsästystä poronhoitoalueelle karhukannan leikkaamiseksi ja vahinkojen kohtuullistamiseksi. Mikäli tämä on lainsäädännöllisesti mahdotonta, esitämme alkavan metsästyskauden karhukiintiöksi itäiselle poronhoitoalueelle 85 karhua ja läntiselle 25 karhua.

Suomen luonnonsuojeluliitto toteaa asiasta seuraavaa: Suomen karhunkanta on viime vuosina kasvanut noin 2 200 karhuun. Se on jatkanut kasvuaan, mikä johtuu eniten kanta-arvion tarkentumisesta Tassu-havaintojen perusteella.

Karhukannan arvioiminen on vaikeaa ja siinä on tehty menneinä vuosina virhearvioita. Kannan taantuessa se helposti arvioidaan liian pieneksi ja vastaavasti kasvuvaiheessa liian suureksi. Tämän vuoksi karhukiintiön antamisessa tulee käyttää malttia ja varovaisuusperiaatetta. Karhukannan keskeinen maksimiverotus on tutkimuksien mukaan 12 prosenttia.

Lausuntopyynnössä esitetään metsästyskiintiön nostoa peräti 345 karhuun, mikä 90 karhua enemmän kuin edellisenä metsästyskautena. Poronhoitoalueen eteläpuolella kannan verotusprosentti on 14 eli 260 karhua. Se on hieman liikaa, joten Luonnonsuojeluliitto esittää kiintiön pienentämistä 220 karhuun. Huomattakoon, että Tassu-aineisto saattaa antaa liian suuren arvio maamme karhukannasta.

Suden tavoin karhukiintiöstä tulee vähentää kaikki ihmistoiminnan seurauksena kuolleet karhut. Ravintohoukuttimen käyttö on uuden lain mukaan kielletty kesäaikaan, mistä Luonnonsuojeluliitto kiittää ministeriöitä ja riistahallintoa. Tiedetään kuitenkin edellisvuosien kokemusten perusteella, että asutuksen läheisyyteen perusteluilla haaskoilla pyritään saamaan poikkeuslupia karhun kaatoon. Tämän kitkemiseksi ja karhukannan elinvoimaisuuden säilyttämiseksi kaikki ihmistoiminnan seurauksena kuolleet karhut tulee vähentää kiintiöstä.

Mehiläisvahinkojen ehkäisyssä tulee olla aktiivinen. Sähköaidat ovat kustannustehokas keino vähentää mehiläisvahinkoja. Niitä tulee hankkia riittävästi vahinkojen ennaltaehkäisyyn. Lisäksi tulee käyttää muita karkotuskeinoja, kuten ääntä (esimerkiksi radio) ja hajua. Lisäksi Pohjois-Amerikasta tulee hankkia karhuystävällisiä karhuloukkuja, joilla toistuvasti vahinkoa aiheuttavat yksilöt voidaan pyytää mehiläistarhojen lähettäviltä. Näin pyynti kohdistuu juuri vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin.

Pyyntilupien vaikutusta porovahinkoihin tulee seurata.

Luonto-Liitto katsoo, että ehdotettu karhunmetsästys kiintiö on ylimitoitettu, eikä sitä tule hyväksyä. Karhujen pyyntimäärän nostoa perustellaan karhukannan vakiinnuttamisella ja karhujen vaikutuksella hirvieläinkannoille. Hirvieläinten luontaisten saalistajien poisto lisää hirvieläinten määrää joiden kannankasvu samaan aikaan pyritään hillitsemään myöntämällä enemmän pyyntilupia. Luonto-Liiton mielestä karhukannan vähentäminen hirvieläimiin vedoten on ristiriitainen.

Karhukannan vakiinnuttamisella tarkoitetaan esityksessä tasaisempaa maantieteellistä levinneisyyttä, jolloin alueille ei pääse syntymään ylitiheää karhukantaa. Ylitiheää karhukantaa ei luonnollisesti

synny, koska karhut tarvitsevat elintilaa ympärilleen. Alueilta missä karhuja on enemmän, syntyy muuttovoittoa alueille missä karhuja on vähemmän. Esityksen mukaan karhukanta sadaan leviämään tasaisesti maahan lisäämällä karhujen kuolleisuutta alueilla joilla esiintyy runsaasti karhuja. Tavoite on ristiriidassa toimenpiteen kanssa.

Karhuja on esityksen mukaan tarkoitus vähentää myös metsäpeura-alueilta ja Metsäpeura Life -hankkeen nimissä. On huomioitava, että metsäpeura kuuluu riistaeläimiin, joita saa metsästä vuosittain myönnettyillä pyyntiluvilla. Esimerkiksi vuonna 2017 myönnettiin yhteensä 74 pyyntilupaa Suomen riistakeskuksen ylläpitämän riistaweb palvelun tietojen mukaan, joista 22 lupaa käytettiin. Samaan aikaan kuin viljejä metsäpeuroja metsästetään niitä myös siirtoistutetaan miljoonahankkeen myötä eläintarhasta luontoon. Luonto-Liitto ei hyväksi suurpetojen vähentämistä Metsäpeura Life -hankkeen nimissä.

Suomen tulisi uudistaa metsästyssäädäntöä koskien metsästyskoirien käyttöä. Ruotsissa karhunmetsästyksessä saa käyttää korkeintaan kahta koiraa samanaikaisesti, koska koirilla tapahtuva metsästys voi aiheuttaa suurta stressiä kohteena olevalle karhulle.

Suuremman karhunmetsästyskiintiön myötä myös arvaamattomasti käyttäytyvien haavoitettujen karhujen määrä tulee kasvamaan, joka aiheuttaa kärsimystä yksilöille ja turvallisuusriskin luonnossa liikkuville. Ruotsalaisen selvityksen mukaan 337 ammutuista karhuista jopa 32% haavoittui. Karhunmetsästyksen yhteydessä jäljestyspartion tulisi olla saatavilla kahden tunnin sisällä.

Myös karhunmetsästyksen ajankohtaan tulisi tehdä muutos. Karhunmetsästyksen ei tulisi jatkua syyskuun 30 päivän jälkeen, jotta karhuilla olisi mahdollisuus valmistautua rauhasa talviunia varten. Karhujen on todettu vetäytyvän talvipesille syys-marraskuun aikana, mutta nykyinen metsästysaika sallii karhunmetsästyksen lokakuun 31 päivään saakka. Luonto-Liiton näkemyksen mukaan karhunmetsästyskiintiöön tulee sisällyttää kaikki muu kuolleisuus ja poikkeusluvilla tapahtuva metsästys.

Saamelaiskäräjät toteaa, että asetuksessa on esitetty poronhoitoalueen saaliskiintiön pysyvän ennallaan (85). Edellisenä metsästysvuonna kiintiöt ovat jakautuneet läntisen ja itäisen poronhoitoalueen osalta niin, että läntisen poronhoitoalueen kiintiö on ollut 25 ja itäisen poronhoitoalueen 60. Metsästysvuodelle 2018-2019 läntisen poronhoitoalueen kiintiöstä on ehdotettu ohjattavan itäiselle poronhoitoalueelle 10 yksilöä lisää, koska läntisen alueen kiintiö on jäänyt täyttymättä. Näin ollen kiintiöksi läntiselle poronhoitoalueelle esitetään 15 ja itäiselle 70. Saamelaiskäräjät esittää läntisen poronhoitoalueen saamelaispaliskuntia kuultuaan, että metsästysvuonna 2018-2019 läntisen poronhoitoalueen kiintiö on 20 ja itäisen 65, eli läntiseltä alueelta ohjattaisiin itäiselle 5 yksilöä lisää.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola on jo aiemmin esittänyt, tulisi luonnonvarataloudessa ottaa nykyistä huomattavasti kokonaisvaltaisempi ote. Biotalousbuumin seurauksena metsäekosysteemien tuhoutuminen edesauttaa metsälajiston taantumista. Eläimet eivät ole elinympäristöistään irrallisia ja nykyinen sektorimuotoinen tarkastelu antaa mahdollisuuksia vain hyvin kapea-alaiseen kannan"hoitoon".

Pääasiallisesti asetusluonnoksessa tarkastellaan karhua lähinnä vahinkoeläimenä, mitä se ei suinkaan kokonaisuutena ole. Jälleen puuttuu luonnonsuojelullinen näkökulma, mikä selittyy tietysti ministeriön yksipuolisella lähtökohdalla asetusluonnoksen laadintaan.

Lisäksi maa- ja metsätalousministerin ei ole syytä julkisissa esiintymisissään ennustaa kiintiön kasvattamista, kun sidosryhmät eivät ole vielä edes antaneet lausuntojaan asiasta. Tämä antaa vahvan

poliittisen viestin siitä, että luontojärjestöjen lausunnoilla ei ole merkitystä, vaan keskitytään muiden intressitahojen kuulemiseen. Liitto muistuttaa kuitenkin, että karhu on, myös poronhoitoalueella Eu:n luontodirektiivin liitteen IV laji, eli tiukasti suojeltu.

Kun metsästys toteutetaan kannanhoidollisena, eli metsästyslain 41a§ 3 momentin mukaan, lain sanamuoto kuuluu seuraavasti: ”Sutta, karhua, saukkoa ja ilvestä koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi.” Edellisissä kannanhoidollisissa toimissa, saati tässäkään asetusluonnoksessa ei ole esitetty muuta yksilöintiä, kuin alueellinen lupien jakoperuste, joka perustuu karhukannan runsauteen ja viime vuosien vahinkokertymään. Niin ikään yksilöinti puuttuu kauttaaltaan kaikista aiemmista lupapäätöksistä. Tähän olisi nyt syytä kiinnittää ministeriössä huomiota.

Tässä kohtaa Liitto haluaa myös muistuttaa ministeriötä perustehtävästään karhun suhteen. Riistaeläimenä karhu on metsästyslaissa, mutta se on rauhoitettu, ja rauhoituksesta voidaan poiketa lain edellyttämällä tavalla. Lakia ohjaa direktiivi, jolloin luontodirektiivin 16 artiklasta löytyvät perusteet suojelusta poikkeamiselle. Ministeriön perustehtävä on siis ensisijaisesti metsästyslakiin kuuluvien luontodirektiivin liitteen IV, V ja II lajien suojelu, ei niiden hävittämiseen keskittyminen. Tosiasiallisesti olisi syytä harkita vakavasti, onko maa- ja metsätalousministeriöllä intressiristiriitansa pohjautuen ensinkään mitään edellytyksiä hallinnoida metsästyslakiin sisältyviä direktiivilajeja. Lajien suojelu on onnistunut huomattavasti paremmin ympäristöministeriössä, kun taas maa- ja metsätalousministeriön toimet ovat esimerkiksi riistalintujen osalta johtaneet siihen, että 50% lajeista löytyy 15 vuoden taantumiskehityksen jälkeen uhanalaisuuslistalta. Korjaavat toimenpiteet tulevat myöhässä ja puutteellisina.

Metsästyslain 20§ yleisohjeena on syytä pitää mielessä: ”Metsästystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu, luontoa ei tarpeettomasti vahingoiteta, riistakantaa ei vaaranneta eikä eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä.” Se on erinomainen johtoajatus kaikelle metsästykselle. Metsästystä ei pidä nähdä ”jokamiehen oikeutena”, vaan etuoikeutena jota voidaan harjoittaa vain ja ainoastaan eettisten periaatteiden mukaisesti.

Metsäpeurapuisto on ministeriön puuhamaa petojen vähentämiseksi. Tämäkin hanke on toteutuskelpoinen vain, mikäli peuran leviämisen estämisen tosiasialliset syyt tunnistetaan ja niitä ryhdytään korjaamaan. Ensisijaisesti metsäpeura kärsii sille sopivien elinympäristöjen puutteesta ja pirstaloitumisesta. Peura ja pedot ovat tulleet toimeen keskenään ikiajoista alkaen. Biotaloushuumassa katoaa jatkuvasti peuralle sopivia elinympäristöjä ja niin ikään laajentuva infrastruktuuri huomioi peuran (etenkin vasomisalueet) heikosti. Metsäpeuralle haitallisia toimia ovat tehometsätalous, turvetuotanto ja erämaisen kaltaisille alueille levittäytyvä maankäyttö ja rakentaminen, esimerkkinä tuuli-voima joka sinällään on kannatettava, mutta ratkaisut sen sijoittamiseen ovat usein huonoja.

Poronhoitoalueen petovahinkojen suhteen tulee ryhtyä seuraaviin toimiin:

- 1) vahingonkorvaukset poronhoitoalueen ja muun Suomen osalta tulee eriyttää
- 2) petovahingot tulee tarkastaa samalla intensiteetillä kuin etelässä
- 3) porojen muuta suojaamista pedoilta tulee alkaa kehittää, sillä metsästyksen ei ole voitu osoittaa olevan kestävä tapa petovahinkojen ennaltaehkäisemiseksi

Suurimmat sallitut saalismäärät ja muut rajoitukset metsästysvuodelle 2018–2019

Luonnonvarakeskuksen 27.3.2018 antamassa lausunnossa (dnro: 834/000405/2018) Suomen karhukannan tilasta ja pentuetuotosta 2017, on huomattavia epävarmuustekijöitä. Poronhoitoalueen havaintoaineisto on vajavainen, eikä pentue-ennusteissa ole huomioitu lisääntymisikäisiin naaraisiin kohdistunutta metsästystä.

Poronhoitoalueen vahingonkorvauskäytäntöihin on tehtävä muutoksia. Vahingoista ilmoitetaan ilmeisen viiveellä ja epätarkasti. Vain murto-osa vahingoista tarkastetaan ja tarkastetuista noin kolmannes hylätään. Tämä on merkittävä puute, joka ministeriön on syytä korjata välittömästi. Menetely asettaa poronhoitoalueen ja muun Suomen eriarvoiseen asemaan.

Läntisen poronhoitoalueen osalta merkittävä havainto on, että viime vuonna noin 30% kiintiöstä toteutui. Toisaalta myös Luonnonvarakeskuksen pentuekartta tukee tätä: alueella ei ole karhuja siinä määrin, että niitä voitaisiin metsästää.

Valtakunnallisesti kiintiö on aivan liian suuri, mikäli epävarmuustekijät huomioidaan ja noudatetaan varovaisuusperiaatetta. Poronhoitoalueelle kaavailtu verotusprosentti (25%) on aivan liian suuri. Tämä huomioiden ministerin esittämät lupailut kiintiön nostosta julkisuudessa, eivät ole asiallisia. Myös karhujen kokonaiskuolleisuus valtakunnallisesti ja alueittain tulisi esittää taulukkona ja vähentää poliisin määräyksestä tai muutoin kuolleet karhut kiintiöstä. Varsinaisesti asetusmuistiossa ei esitetä mitään syytä miksi kiintiötä olisi syytä nostaa näin voimallisesti. Hoitosuunnitelman yhtenä tavoitteena on karhukannan tasainen levittäytyminen. Tämähän ei tietenkään tule toteutumaan, mikäli toimenpiteet tähtäävät kannan rajoittamiseen.

Kiintiön tulee olla maltillinen ja ministeriön on selvästi pystyttävä osoittamaan mihin kiintiö perustuu. Ministerin julkisessa esiintymisessä lausuttu kiintiön mahdollinen kasvattaminen ei osoita tällaista maltillisuutta.

Toimenpide-ehdotukset:

Kiintiön kasvattamisen sijaan Liitto esittää seuraavaa:

- Poronhoitoalueen petovahinkojen tarkastamisen suhteen on siirryttävä yhtenäiseen käytäntöön muun Suomen kanssa, muussa tapauksessa vahingonkorvaukset tulee eriyttää.
- Petovahinkojen ennaltaehkäisyyn aitaamalla tulee resursoida riittävästi varoja ja kehittää aktiivisesti muita menetelmiä vahinkojen ennaltaehkäisyyn
- Biotaloushankkeet ja muu maankäyttö tulee huomioida kokonaisvaltaisemmin ja laajemmin ajattelun eliöiden elinympäristöjä, mikä tarkoittaa monialaista yhteistyötä eri ministeriöiden kesken. Elinympäristöjen ja lajiston säilyminen ei voi olla vain yhden tai kahden ministeriön toimialaan kuuluva, vaan YSL:n hengessä sen tulee läpäistä kaikki biodiversiteettiin vaikuttavat hallinonlat, suorasti tai epäsuorasti.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri toteaa, että Pohjois-Karjalassa on ollut vaikea keskusteluilmapiiri liittyen etenkin susiin, mutta myös muihin suurpetoihin. Toivomme, ettei karhukysymys pääse susikysymyksen tavoin tulehtumaan maakunnassa. Olemme pyrkineet etsimään yhteistyön keinoja, jotka saisivat kannatusta niin metsästäjien kuin luonnonsuojelujärjestöjenkin piirissä suden suojelun edistämiseksi.

Yksi keskeinen aloite tässä on ollut sekavaan ja hallitsemattomaan haaskakulttuuriin puuttuminen, josta piiri on jättänyt myös aloitteen MMM:öön, YM:öön sekä sisäministeriöön 16.11.2016. Etenkin valvomattomat pienpetopyyntiin tarkoitetut haaskat muodostavat suuren ongelman. Huolimattomuus ja välinpitämättömyys myös karjankasvatuksen yhteydessä, esimerkiksi kotiteurastukset ja kuolleiden eläinten lain vastainen hävittäminen, lisäävät merkittävästi riskiä petojen ihmisarkuuden vähene miselle. Sen sijaan ammattikuvaushaaskat ovat tarkemman valvonnan piirissä.

Pohjois-Karjalassa on tärkeää etsiä keinoja sovittaa yhteen maaseudun ihmisten elämä ja petojen suojelu. Metsästäjien tekemä havainnointi TASSU-järjestelmään on tärkeää, mutta ainakin Pohjois-Karjalassa siinä on havaittu myös joitain epävarmuuksia. Poikkeuslupakiintiöitä laskettaessa tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta ja ottaa huomioon laskentatavan epävarmuustekijät.

Pohjois-Karjalassa niin kuin myös muualla Suomessa on koettu viime aikoina enteitä poikkeuksellista sääoloista, joita etenevä ilmastonmuutos saa aikaan tulevaisuudessa enenevässä määrin. Karhu-

kannan tulee jatkossa olla riittävän elinvoimainen mahdollisten sään ääri-ilmiöiden aiheuttamien ravinnonhankinnan tai lisääntymisen ongelmien vuoksi. Pohjois-Karjalassa tulee lisäksi huomioida suksikannan pieneneminen itärajan tuntumassa.

Mielipide

Piiri edellyttää ministeriöltä ensisijaisesti keinoja karhujen häiriökäyttäytymisen torjuntaan sekä petopelon hälventämiseen karhukannan kasvaessa. Karhun metsästyskiintiön nostaminen tulee olla vasta toissijaisena keinona. Karhu kuuluu edelleen EU:n luontodirektiivin 1992/43/ETY liitteen IV tiukkaa suojelua edellyttäviin lajeihin.

Karhun leviämiseen uusille alueille tulee varautua ja etenkin maaseudun asukkaita tiedottaa karhun elintavoista ja käyttäytymisestä, ettei pääse syntymään samanlaisia konflikteja kuin susien levittäytyessä läntiseen Suomeen. Tulkintamme mukaan muita keinoja karhukannan hallintaan sekä karhujen ja ihmisten yhteiselon sovittamiseen ei olla Suomessa käytetty riittävästi. Metsästys ei ole ainoa keino petoeläinten ihmisarkuuden säilyttämiseksi tai vahvistamiseksi. Haaskojen käyttäminen on yksi merkittävimmistä syistä petoeläinten ihmisarkuuden vähenemiseen.

Ministeriön muistiossa ei esitetä selkeitä tavoitteita muille keinoille, vaan karhun metsästys esitetään ainoana tavoitteena, siitä huolimatta, että ratkaisu perustellaan kestävä kehityksen ulottuvuuksilla. Vastuu muiden keinojen harkinnasta jätetään Suomen riistakeskukselle. Piiri vaatii, että asetuksen voimassa olon ajalta (2018–2019) tehdään kattava selvitys muiden keinojen kuin kannanhoidollisen metsästyksen käyttämisestä karhun suojelun edistämiseksi.

Toissijaisena keinona toteutettavan karhun poikkeusluvallisen metsästyksen kiintiömäärä ei saa ylittää 12 % osuutta, jonka on todettu säilyttävän karhukannan elinvoimaisena. Ministeriön ehdotus 345 karhun kiintiöstä ylittää tuon osuuden 81 karhulla.

Kuten ministeriön muistiossa todetaan, tulee poikkeuslupien päätösharkinnassa huomioida karhujen aiheuttamat vahingot ja mahdolliset muut ongelmat aiempaa paremmin. Nykyinen käytäntö Pohjois-Karjalassa on, että kiintiön karhut ammutaan hyvin nopeasti, vailla valikointia. Lisäksi asetuksen määrittämästä karhun poikkeusluvallisesta metsästyskiintiöstä tulee vähentää kaikki muihin ihmisperäiseen kuolemaan johtaneet karhut.

Tuupovaaran riistanhoitoyhdistys ja Ilomantsin riistanhoitoyhdistys esittävät lausuntonaan karhuasetusluonnokseen, että karhun voisi ampua myös puimattomaan viljapeltoon, tai muun ravintohoukuttimen läheisyyteen. Yhdistys esittää myös vapaata (ilman kaatolupamäärää) karhun metsästystä määrätyksi, esim. kahden viikon ajaksi vakiintuneen kannan alueella.

Perustelut: Vakiintuneen kannan alueella on karhukanta kasvanut viime vuosien aikana runsaasti. Vuoden 2017 aikana on petoyhdyshenkilöiden toimesta tehty Tassu-järjestelmään Tuupovaaran riistanhoitoyhdistyksen alueella 744 havaintoriviä. Vuoden 2017 aikana on petoyhdyshenkilöiden toimesta tehty Tassu-järjestelmään Ilomantsin riistanhoitoyhdistyksen alueella 713 havaintoriviä. On myös huomioitava, että karhut ovat liikkeellä vain tiettyä aikaa vuodesta, joten havaintomäärä on siihen nähden suuri, verrattuna muihin suurpetoihin. Karhujen pentuekoot ovat myös kasvaneet. Ei ole poikkeuksellista, että emokarhulla on mukanaan kolme pentua. Paikalliset asukkaat eivät enää vaivaudu ilmoittamaan karhuhavainnoista petoyhdyshenkilöille karhuhavainnoista, koska niitä nähdään niin usein. Myös pihakäynnit jäävät usein ilmoittamatta.

Karhun metsästys on nykyisin poikkeuksetta seuruemetsästystä, josta on tehtävä metsästyksenjohtajailmoitukset. Metsästys tapahtuu pääsääntöisesti koirilla, mistä johtuen karhut saattavat siirtyä pitkiäkin matkoja, eivätkä kaikki ravintohoukuttimet ole metsästäjien tiedossa. Tästä johtuen saattaa kaato tapahtua niin lähelle ravintohoukutinta, että esitutkintakynnys täyttyy.

Karhun vapaa metsästys ilman kiintiötä, aikaan sidottuna, tasaisi tihentymiä. Tämänhetkinen määrällinen lupamenetelmä ei vaikuta olennaisesti tihentymäalueiden karhumäärän vähentämiseen.

Edellä mainituilla muutoksilla saataisiin poistettua myös maatilojen, pihojen ja muun asutuksen lähellä toistuvasti vierailevat ja ihmiseen tottuneet yksilöt.

Ravintohoukuttimien käytöllä ja vapaalla määrääjallisella karhunmetsästyksellä ei olisi merkitystä tämän hetkisen runsaan karhukannan vähenemiseksi uhanalaiselle tasolle.

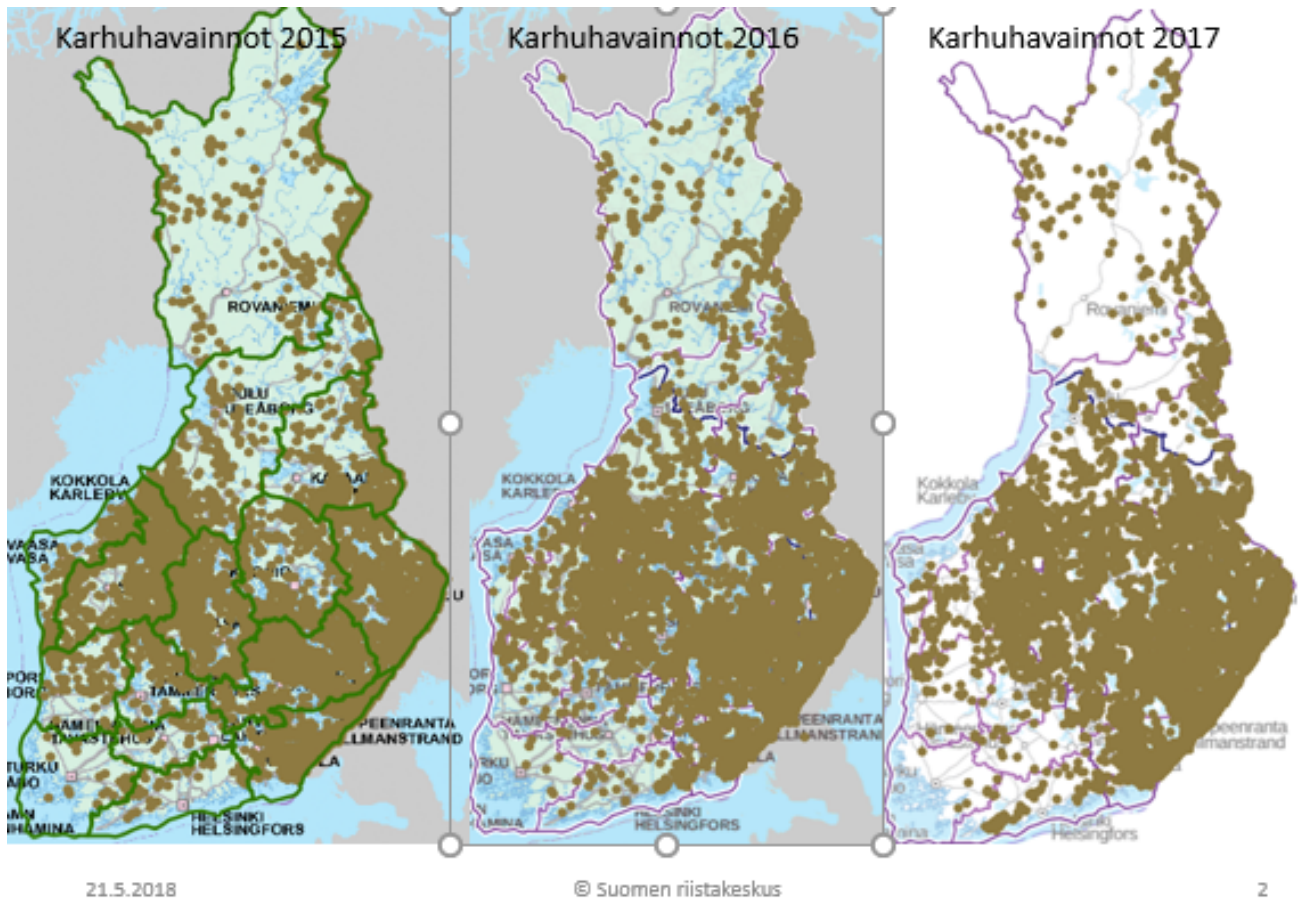
6 Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 29 päivänä kesäkuuta 2018.

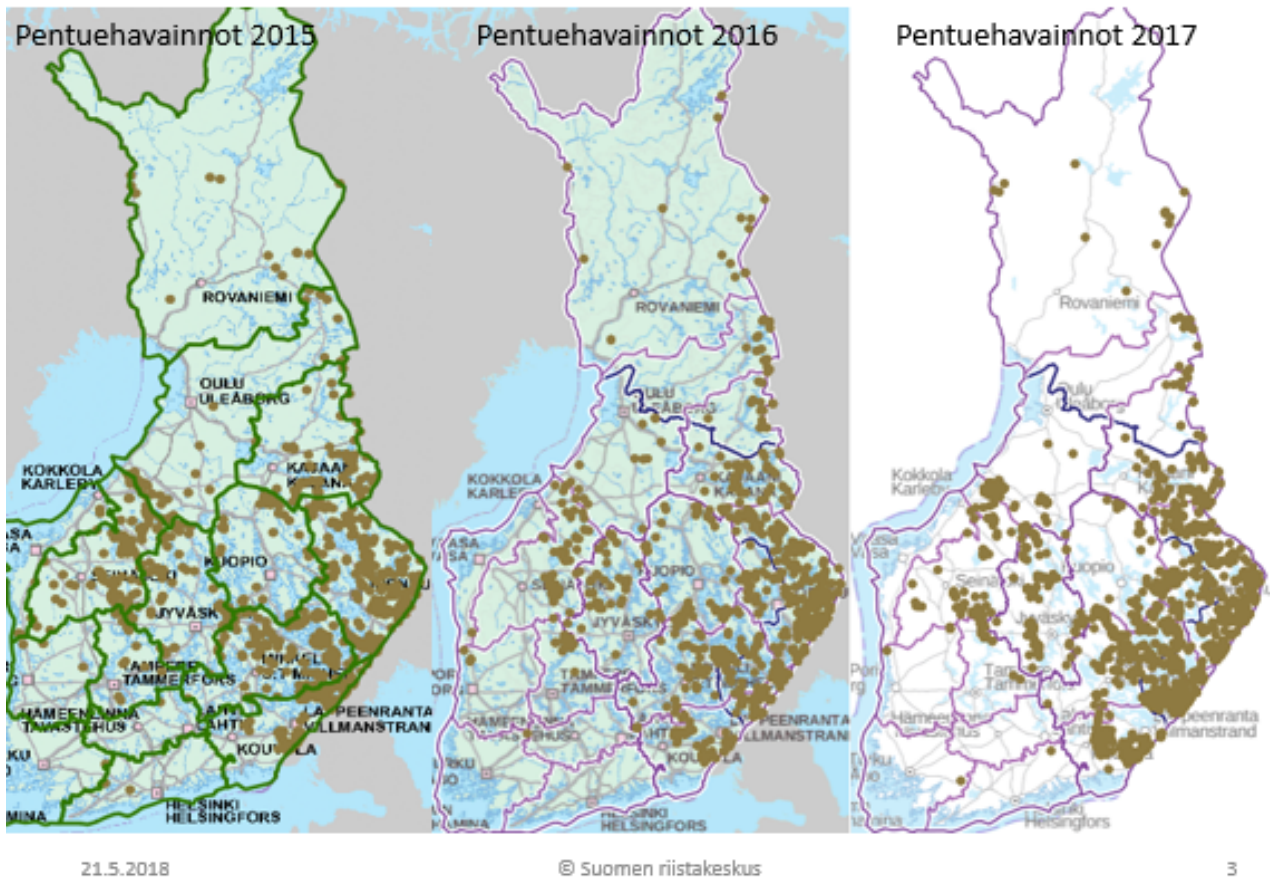
LIITTEET**Liite 1 kuvat ja taulukot**

Luonnonvarakeskuksen lausunto karhukannan tilasta 27.3.2018 http://riistahavainnot.fi/suurpedot/suurpetotutkimus/wp-content/uploads/sites/4/2018/03/Suomen_karhukannan_tila_ja_pentuetuotto_2017.pdf

Liite 1

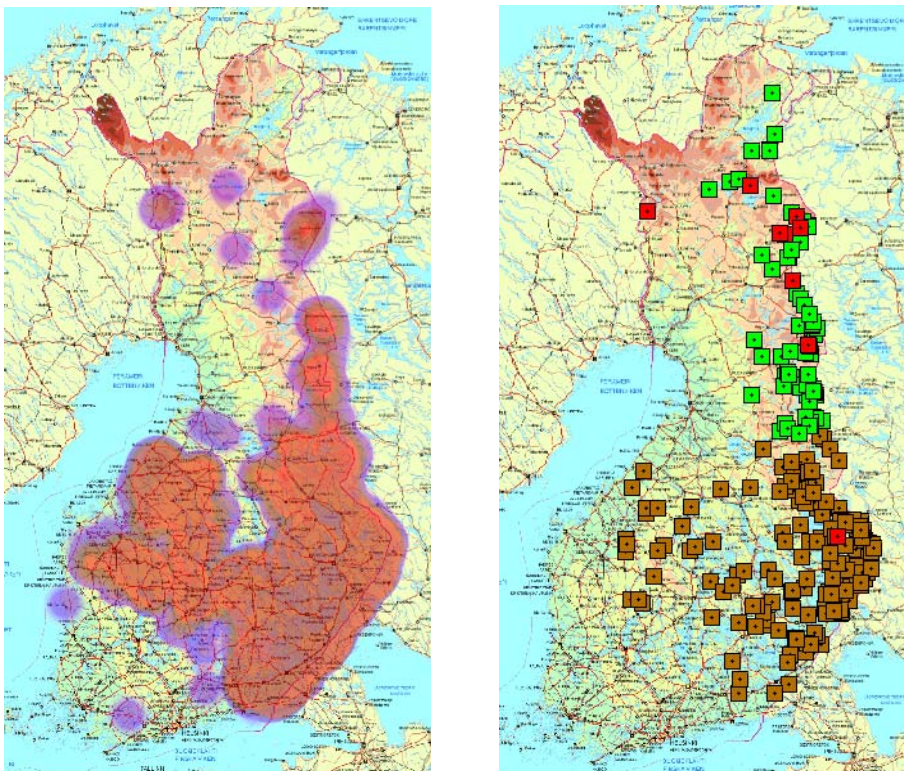

Kuva 2. Karhuhavainnot 2015, 2016 ja 2017. Lähde: Suomen riistakeskus.

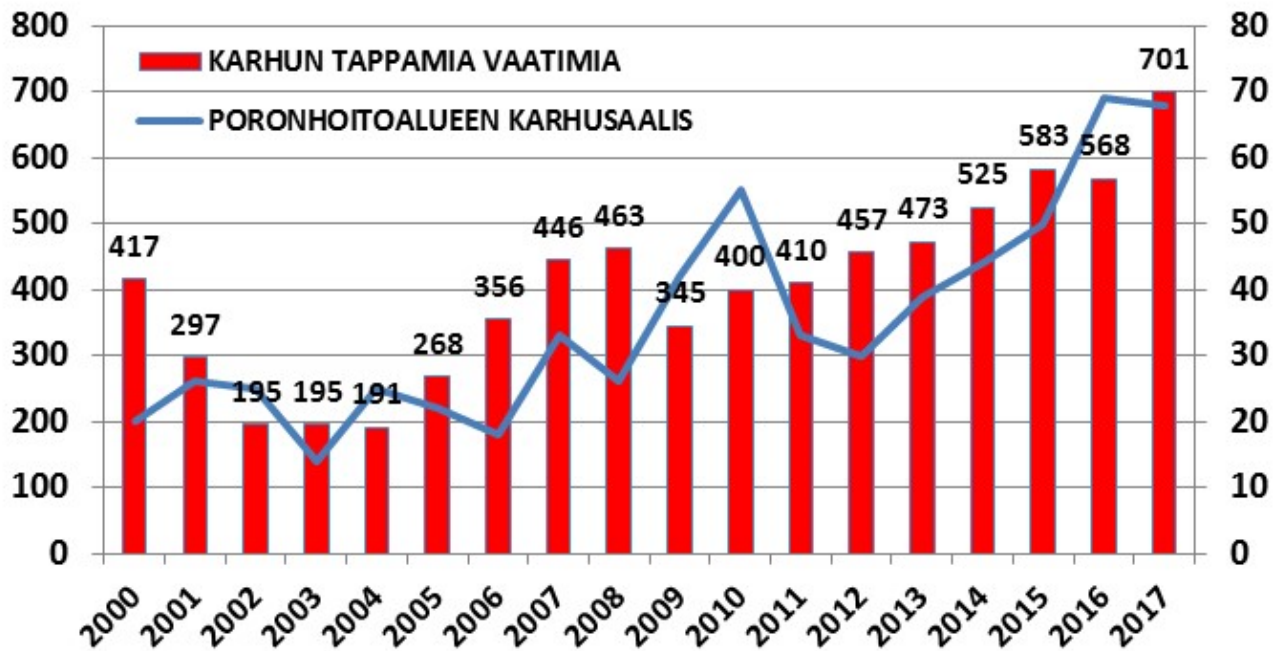

3

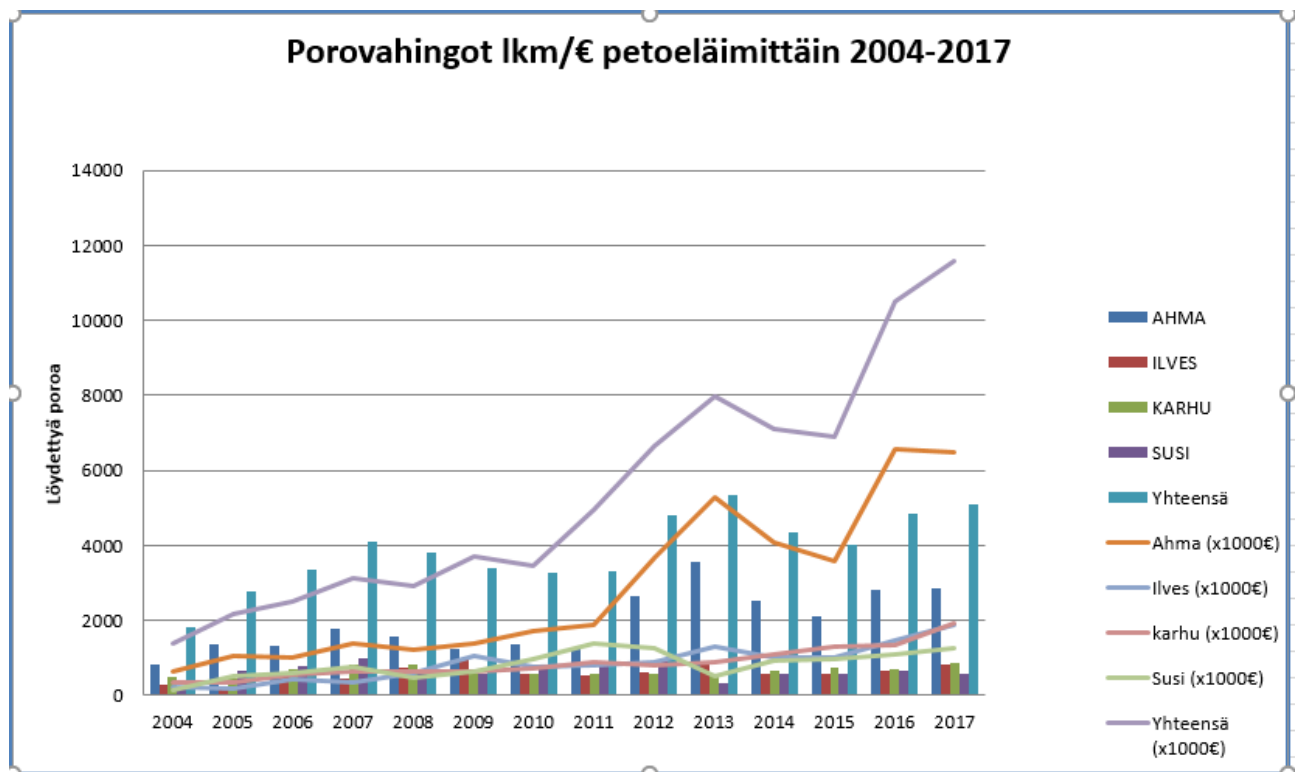
Kuva 3. Pentuehavainnot 2015, 2016 ja 2017. Lähde: Suomen riistakeskus.

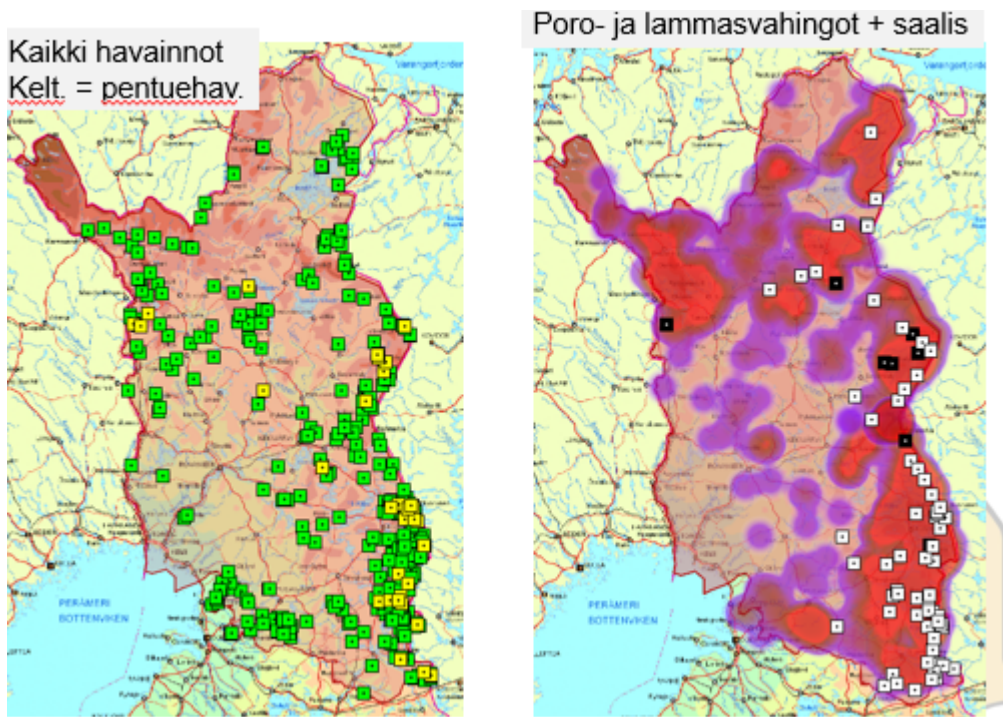
Kuva 4. Pentuehavainnot ja karhunkaadot syksy 2017 kartalla.

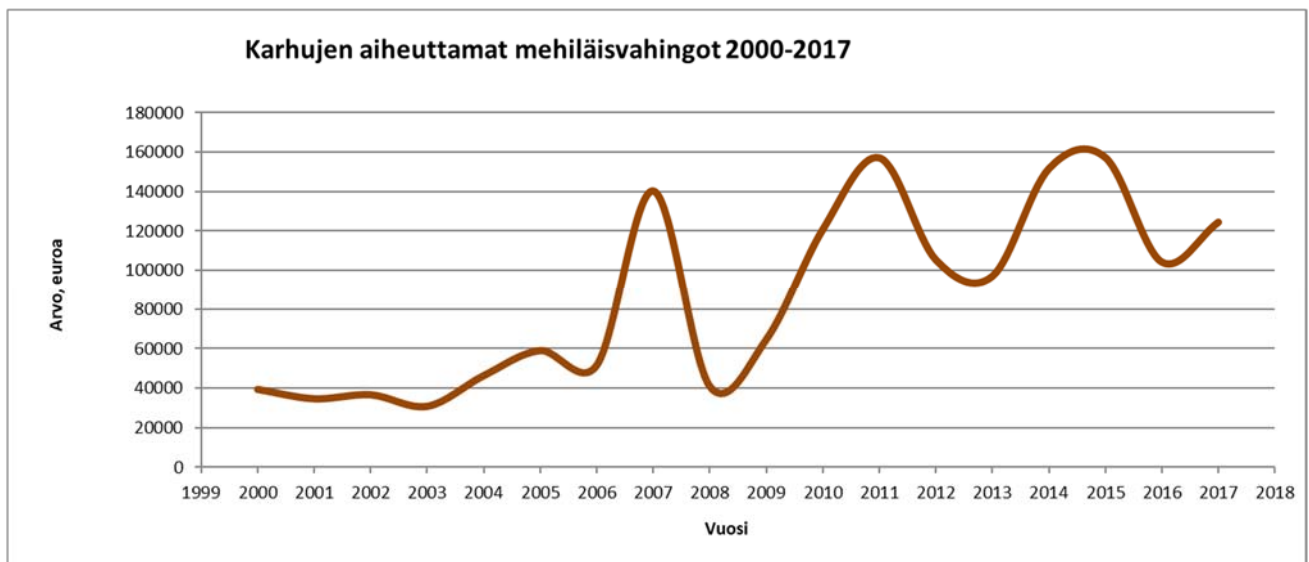
Kuva 6. Karhun tappamana ilmoitettujen vaatimien lukumäärä ja karhusaalis 2000–2017.

Kuva 7. Karhun aiheuttamat porovahingot löydettyjen euroissa suhteessa muihin suurpetoihin.

Kuva 8. Karhusaaliin sijoittuminen suhteessa poro- ja lammasvahinkoihin lämpökarttana. Lähde: Riistavahinkorekisteri.

Kuva 9. Karhun aiheuttamat mehiläisvahingot euroina vuosina 2000–2017.

Kaikki kotieläinvahingot
2017: 155 tapahtumaa;
korvaukset 188 763 €

Mehiläisvahingot 2017: 106
tapahtumaa/pesää;
korvaukset 126 081 €

Lammasvahingot 2017: 32
tapaht., 77 lammasta;
korvaukset 30 350 €; hylätty
Tohmajärvi 1 ja Salla 1

Tiedot: Riistavahinkorekisteri 2.3.2018
ja Mavin vahinkoyhdistelmä 1.3.2018

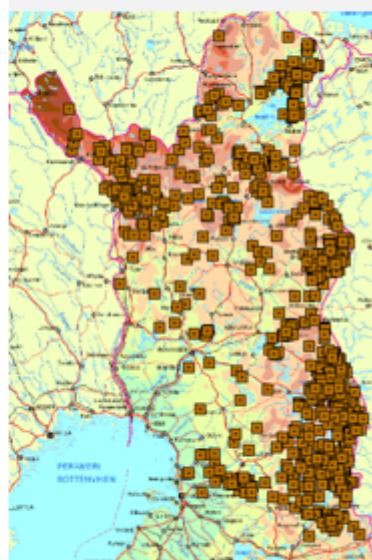
Nautavahingot 2017:
Uurainen 6 (Juva hylätty);
korvaukset 3 999 €

Maatalousvahingot 2017:
208 tapahtumaa (hyl. 12);
korvaukset 132 667 €

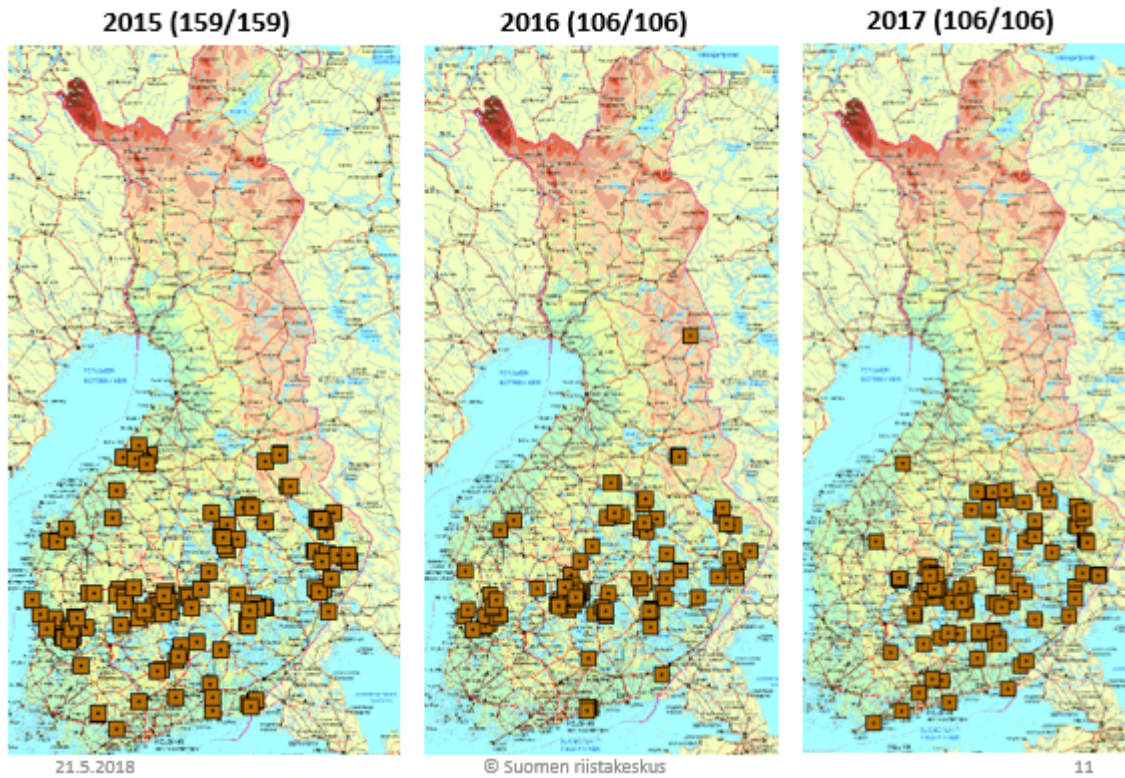
Porovahingot 2017: 898 kpl,
(joista 52 hylätty; ilmeisesti osa
hakemuksista myöhästyneitä);
korvaukset n. 1 900 000 €

Tiedot: Riistavahinkorekisteri 2.3.2018
ja Mavin vahinkoyhdistelmä 1.3.2018

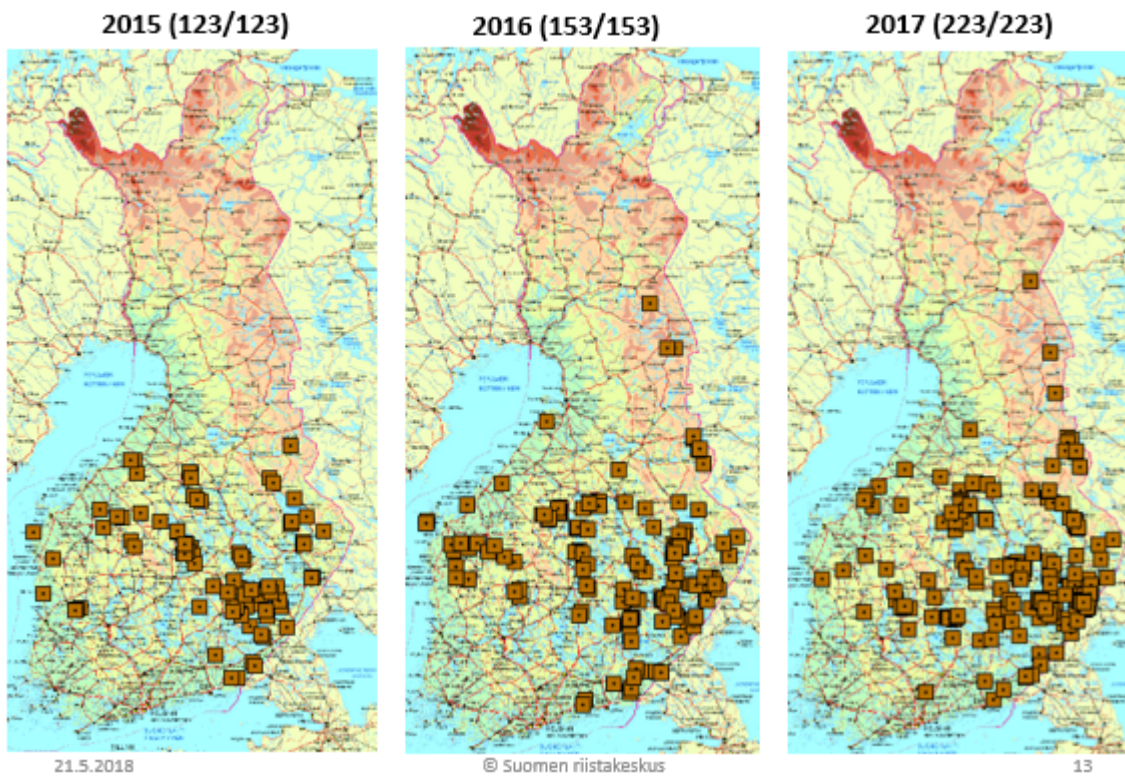
Kuva 10. Karhun aiheuttamat vahingot kartalla vuodelta 2017. Lähde: Suomen riistakeskus, Riistavahinkorekisteri ja Maaseutuviraston vahinkoyhdistelmä.

MEHILÄISVAHINGOT (tapahtuma/lukumäärä)

Kuva 11. Karhun aiheuttamien mehiläisvahinkojen sijoittuminen 2015, 2016 ja 2017 (tapahtuma/lukumäärä).

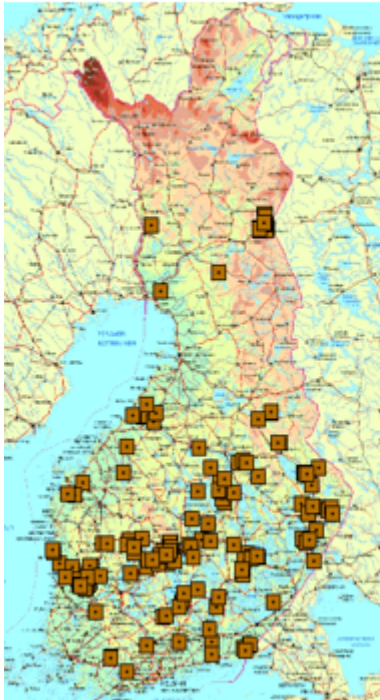
MAATALOUSVAHINGOT (tapahtuma/lukumäärä)

Kuva 12. Karhujen aiheuttamat maatalousvahingot 2015, 2016 ja 2017 (tapahtuma/lukumäärä).

KAIKKI KOTIELÄINVAHINGOT (tapahtuma/lukumäärä)

2015 (203/293)

21.5.2018

2016 (163/259)

© Suomen riistakeskus

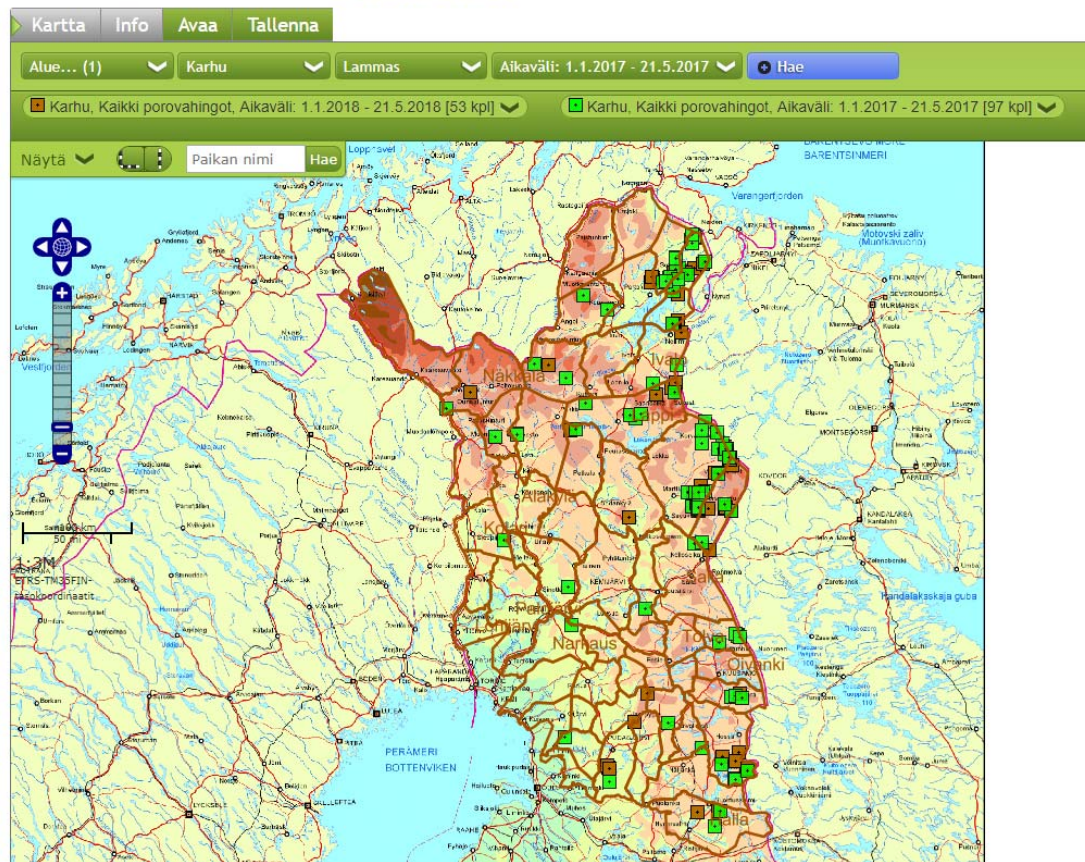
2017 (155/203)

9

Kuva 13. Karhun aiheuttamat kotieläinvahingot 2015, 2016 ja 2017.

Riistavahinkorekisteri

Kuva 14. Karhun aiheuttamat porovahinkojen määrä ja sijoittuminen ajanjaksolla 1.1.-21.5. vuosina 2017 (vihreä) ja 2018 (ruskea).